Piątek, 2 października 1936 - Nr. 180
(Pismo wychodzi w dniu datowania)

10 stron

10 GR.

DZIEŃ BYDGOSKI
ILUSTROWANY

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI
GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI
ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA —

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 206.868

Kto nie może służyć w wojsku będzie pracował dla obrony granic

Powszechny obowiązek służby pracy zostanie wprowadzony w Polsce

(x) **Warszawa,** 1. 10. (Tel. wł.) Jak donoszą dzisiejsze warszawskie dzienniki popołudniowe, opracowano już **projekt dekretu Prezydenta Rzplitej w sprawie zmiany ustawy z 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym.** Nowela ta ma na celu uzupełnienie [illegible]tawy przez wprowadzenie przepisów o tak zw. zastępczym powszechnym obowiązku wojskowym.

Według projektu **zastępczy powszechny obowiązek wojskowy miałby polegać na wykonywaniu pracy dla celów obrony Państwa oraz dla potrzeb gminy, lub gromady.** Powołani do pracy w granicach gminy, którą zamieszkują, wykonywaliby pracę **bezpłatnie,** przyczem posługiwaliby się zasadniczo **własnymi narzędziami i żywili na własny** koszt. Powołani do pracy poza granicami gminy, w której mieszkają, będą mieli **prawo do z[illegible] wyżywienia oraz bezpłatnego przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca pracy i z powrotem.**

Zastępczemu powszechnemu obowiązkowi wojskowemu mają podlegać według projektu: 1) **uznani za zdolnych do służby w pospolitym ruszeniu z bronią, lub bez broni** (kategorie C lub D), z wyjątkiem osób, które przesłużyły czynnie w wojsku ponad 5 miesięcy oraz duchownych wyznania katolickiego; 2) **zwolnieni częściowo od służby wojskowej** (skrócona służba wojskowa); 3) zaliczeni do rezerwy jako **ponadkontyngentowi** — od dnia, w którym ukończyli 25 lat życia.

Osoby, podlegające obowiązkowi pracy, mają być powoływane **do wykonywania takich robót, do jakich są fizycznie zdolne,** a w miarę możności do takich robót, jakie odpowiadają ich szczególnym kwalifikacjom.

Od obowiązku wykonywania pracy mają być zwalniane osoby: 1) niezdolne z powodu choroby lub ułomności fizycznej do żadnego rodzaju prac, wykonywanych z tytułu zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego; 2) przebywające poza granicami Państwa; 3) których powołanie do wykonywania pracy mogłoby spowodować istotną szkodę dla interesu publicznego, lub dla ważnego interesu prywatnego. Zwolnienie od obowiązku wykonywania pracy może być udzielone tylko na czas trwania okoliczności, uzasadniających to zwolnienie.

Projekt ten, który stanie się niebawem przedmiotem obrad Rady Ministrów, jest jednym z tych zarządzeń, jakie zmierzają **do wzmocnienia obrony kraju i pogotowia obronnego.**

Podhalańczycy w Warszawie

Zdjęcie nasze przedstawia przegląd stołecznego batalionu podhalańskiego. Przeglądu dokonał minister Spraw Wojskowych, gen. Tadeusz Kasprzycki,

Przemówienie min. Świętosławskiego do akademików

(ch) **Poznań,** 1. 10. (tel. wł.) W dniu 4. 10 podczas uroczystości nadania doktoratu honoris causa przez Uniwersytet Poznański P. Prezydentowi Rzplitej — p. minister W. R. i O. P. prof. W. Świętosławski wygłosi przemówienie do akademików, na temat: „Młodzież akademicka wobec zagadnień teraźniejszości i przeszłości".

Pod dyktando Bluma

W przyspieszonym tempie izba deputowanych uchwala ustawę walutową

Paryż, 1. 10. (PAT.) O godz. 16 m. 10 przewodniczący Izby Deputowanych Herriot wznowił obrady, oświadczając że rząd domaga się natychmiastowej dyskusji nad projektem ustawy walutowej, odesłanym z senatu. Janimy Schmidt referuje poprawki senatu, wzywając do uchwalenia tekstu punktu 4 art. 13 w redakcji senatu. Punkt ten mówi o karach za wszelkie podwyższanie cen o ile to nie wynika ze wzrostu ceny towaru importowanego i o ustanowieniu przymusowego rozjemstwa w zatargach między pracą a kapitałem. Po krótkiej dyskusji, w której premier Blum wezwał izbę do szybkiego powzięcia uchwały, większością 354 przeciw 217 projekt ustawy walutowej w redakcji proponowanej przez sprawozdawcę uchwalono.

* * *

Paryż, 1. 10. (PAT) Osiągnięcie kompromisu pomiędzy senatem z jednej strony a izbą deputowanych i rządem z drugiej, przyniosło bardzo **znaczne odprężenie zarówno w kołach politycznych jak i gospodarczych.**

W ciągu nocy i rano w kuluarach izby i senatu zaznaczył się nastrój przesilenio wy. Na powstanie tego nastroju wpłynął fakt, że w czasie całych debat w senacie nie znalazł się ani jeden z senatorów, któryby poparł stanowisko rządu, tak że wszystkich punktów ustawy, atakowanych przez senat, musieli bronić przedstawiciele rządu osobiście, nie mając sukursu ze strony żadnego senatora. W samym głosowaniu za ustawą padło ostatecznie zaledwie 140 głosów, aczkolwiek samo stronnictwo radykalne, posiadające absolutną większość w senacie, liczy 160 senatorów, a za ustawą wypowiedziało się poza tym jeszcze 13 senatorów socjalistycznych. Co najmniej dwudziestu kilku senatorów radykalnych, należących zatem do normalnej większości rządowej, wypowiedziało się przeciw ustawie i przeciw rządowi. Duże bardzo wrażenie wywołała nieustępliwa i kategoryczna opozycja prezesa komisji finansowej i b. premiera Caillaux przeciwko całej części socjalnej ustawy.

Ostatecznie rząd **uzyskał uchwalenie przez obie izby głównych swoich postulatów, jednakże wyszedł z całej debaty dewaluacyjnej osłabiony zarówno na terenie politycznym, jak i w kraju,** nie tylko przez sam fakt, że przeprowadził obecnie dewaluację franka, ale także przez fakt tak mocnego przeciwstawienia się izby wyższej, a nawet izby deputowanych, która głosowała za ustawą właściwie wbrew swoim chęciom, motywując głównie swoje głosowanie tym, że została postawiona wobec faktów dokonanych.

Marsz na Madryt trwa

Powstańcy atakują Bilbao

Fałszywa wiadomość o śmierci gen. Franco

Jaca 1. 10. (PAT). Radiostacja tutejsza podaje, że **marsz na Madryt trwa w dalszym ciągu** i że rząd hiszpański nie wiedząc co już wymyśleć, podał **wiadomość o śmierci gen. Franco.** Wiadomość ta jest bezwzględnie fałszywa. Oddziały rządowe oblegające Oviedo usiłują wejść w kontakt z ludnością aby zaopatrzyć się w chleb, którego już zupełnie brakuje.

Sevilla 1. 10. (PAT). Radiostacja powstańcza komunikuje: Rząd madrycki zarządził **ewakuację skarbca banku hiszpańskiego do Kartageny.**

La Coruna 1. 10. (PAT). W ciągu dnia wczorajszego **powstańcy ponownie bombardowali miasto Bilbao.**

Komunikat radiowy podaje, jakoby **rząd madrycki miał zamiar przeprowadzić dewaluację peseta** i jakoby minister finansów opracował już w tej sprawie dekret.

Armia południowa powstańców zdobyła w prowincji Jaen miejscowości **Alcala i Lareal** a w prowincji Kadyksu — **San Pablo.** Na froncie środkowym wojska gen. Mola odrzuciły oddziały rządowe na odcinku Avila zadając im ciężkie straty. Na froncie **Toledo** powstańcy zajęli miejscowości **Villa Luenga i Illescas.**

A Kortezy uchwalają vota zaufania...

Madryt 1. 10. (PAT). **Rząd Largo Caballero stanął dziś przed Kortezami.** Dokoła pałacu i wewnątrz siedziby Kortezów zarządzono wyjątkowe środki ostrożności. Na dachach sąsiednich budynków ustawiono karabiny maszynowe. Obecnych było około **100 deputowanych** reprezent. partie większości rządowej. — Premier Caballero wygłosił krótkie przemówienie, wyrażając ubolewanie, że narodowa konfederacja pracy nie jest reprezentowana w gabinecie przyczem wskazał jako główny cel **„walkę z faszyzmem". Kortezy wyraziły rządowi votum zaufania przez aklamację,** po czym odroczyły się do 1 grudnia.

Polska nie zmieni swej polityki walutowej

Wyniki narady na Zamku

Warszawa, 2. 10. (PAT.) **Dnia 1 października odbyła się na Zamku w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej prof. I. Mościckiego, generalnego inspektora sił zbrojnych gen. Śmigłego-Rydza, p. prezesa Rady Ministrów gen. dr. Sławoj-Składkowskiego oraz pp. ministrów resortów gospodarczych, konferencja informacyjna, która była dalszym ciągiem prowadzonych dotychczas rozmów wśród czynników kierowniczych w Państwie.**

Obecni na tej konferencji członkowie Rządu stwierdzili, że w związku z obecną sytuacją na międzynarodowym rynku walutowym nie ma podstaw do zmiany dotychczasowej polityki walutowej Rządu.

Blum wyjechał do Genewy

Paryż 1. 10. (PAT). Premier Blum wyjeżdża do Genewy o g. 23 m. 30.

Szczegółowy program pobytu p. ministra Świętosławskiego w stolicy Pomorza

Obfity porządek dnia

Jak już donosiliśmy, we wtorek, dnia 6 bm. przybędzie do Torunia **minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego p. prof. dr. Wojciech Świętosławski.** Szczegółowy program jednodniowego pobytu p. ministra w Toruniu został już ustalony i przedstawia się jak następuje:

Godz. 9,30—10: przyjazd do mieszkania p. wojewody Raczkiewicza;

Godz. 10—13: wizytacja szkół;

Godz. 13—14: przyjęcie delegacyj w gmachu Urzędu Wojew.;

Godz. 14—15,30: przerwa obiadowa;

Godz. 15,30—17: zwiedzanie zabytków i instytucyj naukowych: 1) **nowoodkryte freski w kościele św. Jakóba** (objaśnień udzieli inż. Zygm. Knothe); 2) **Książnica Miejska** im. Kopernika (objaśnień udzieli dyr. Zygm. Mocarski); 3) **Instytut Bałtycki** (objaśnień udzieli dyr. Józef Borowik); 4) **Ratusz, Muzeum i Archiwum Miejskie** (objaśniają: dr. L. Kusztelski, Helena Piskorska i inż. Knothe; 5) **Konserwatorium Muzyczne** P. T. M. (objaśnień udzieli dyr. Perkowski); 6) **Budowa Muzeum Ziemi Pomorskiej** (zwiedzanie terenu budowy);

Godz. 17,30—18,30: posiedzenie publiczne **Tow. Naukowego** w Toruniu w sali „Domu Społecznego". Przebieg posiedzenia: a) słowo wstępne ks. prałata Alfonsa **Mańkowskiego**, prezesa Tow. Naukowego w Toruniu; b) **przemówienie p. ministra WR. i OP.**; c) wręczenie przez delegatów Rady Zrzeszeń Naukowych, Artystycznych i Kulturalnych Ziemi Pomorskiej **memoriału w sprawie potrzeb naukowo - kulturalnych** Pomorza;

Godz. 19,30: uroczyste otwarcie sezonu jesiennego **w Konfraterni Artystów** w Toruniu: a) przemówienie powitalne majstra Konfraterni Artystów inż. arch. **L. Jarosławskiego; b)** referat pt. **„Oblicze kulturalne Pomorza"**; c) czarna kawa;

Godz. 21: przedstawienie **„Nieboskiej komedii".**

Niezależna republika sowiecka w Kartagenie?

Lizbona 1. 10. (PAT). Gen. Queipo de Llano, przemawiając w środę wieczorem przez radio w Sevilli, oświadczył, że **w Kartagenie utworzona została niezależna republika sowiecka.**

Piękne pokłosie

wycieczki dziennikarzy fińskich do Polski

Helsingfors 1. 10. (PAT). Czołowe dzienniki fińskie, które z żywym zainteresowaniem śledziły **przebieg wizyty dziennikarzy fińskich w Polsce,** zamieszczają obecnie **reportaże o wrażeniach z podróży po Polsce.**

Red. Brummer opisuje przysłowiową **gościnność polską** i podkreśla, że podczas swej podróży dziennikarze fińscy ze wszystkich stron spotykali się z dowodami prawdziwej i szczerej przyjaźni, jaką społeczeństwo polskie żywi wobec Finów. **Miłość ojczyzny** — pisze autor artykułu — **jest w Polsce gorąca, a chęć pracy wielka. Przy pomocy tych czynników Polska wydźwignie się z największych trudności.**

Red. Lauri Aho omawia **rozwój Gdyni** a opisując **zachodnie dzielnice Polski, podkreśla polskość ziem, które ongiś należały do zaboru niemieckiego.** Najbardziej jednak uderza cudzoziemca **stosunek społeczeństwa do armii, która jest szczególnie bliska sercu Polaków.** Wojsko to jest **dziełem Wielkiego Marszałka, który narodowi pozostawił w spadku wiarę i chęć życia a symbolem tego jest armia polska.**

Naczelny redaktor organu stronnictwa agrarnego „Ilkka" p. Leinonen stwierdza, że **Polska posiada wzniosłe tradycje, wspomnienia wspaniałych zwycięstw i wielką historię.** Posiada jednak również okres ciężkiej niewoli. Na podstawie swych doświadczeń, Polska niewątpliwie będzie mogła utrzymać teraźniejszość i pracować nad lepszą przyszłością.

Redaktor „Hufvudstadsbladet" p. Axel Groenvik w pięknej formie skreśla swe wrażenia z pobytu w Krakowie.

„Helsingin Sanomat" zamieszcza korespondencje **o armii polskiej.** Autor podkreśla, że hasło **„Naród i wojsko"** wielokrotnie zjednoczyło społeczeństwo polskie. Tak jest również i obecnie.

„Suomen Socialidemokraatti" **określa sytuację ekonomiczną Polski dodatnio.** W Polsce zaczyna się widoczna poprawa koniunktury. Niektóre gałęzie przemysłu pracują już lepiej, niż w okresie dobrobytu. Bezrobocie zmniejszyło się znacznie.

Jubileusz ks. prymasa Hlonda

(x) **Poznań,** 1. 10. (Tel. wł.) Jutro przypada 10-ta rocznica powołania ks. kard. dr. Hlonda z biskupstwa Śląskiego w Katowicach na katedrę arcybiskupstwa gnieźnieńsko-poznańskiego, z którym związana jest dziś już tylko kościelna godność Prymasa Polski.

O. R. P. „Błyskawica"

Nowy polski okręt wojenny

(x) **Londyn,** 1. 10. (Tel. wł.) Dziś w stoczni Samuel Wight Cowes na wyspie Wight odbyła się uroczystość spuszczenia na wodę drugiego leadera flotowego **O. R. P. „Błyskawica".**

Chrztu statku dokonała małżonka ambasadora R. P. Edwarda Raczyńskiego.

„Błyskawica" jest siostrzanym statkiem O. R. P. „Grom", spuszczonym na wodę w czerwcu r. b. Oba okręty mają wyporność 2.200 ton i stanowią oddzielną klasę między kontrtorpedowcami a małymi krążownikami.

Na pograniczu polsko-niemieckim pod Bydgoszczą

zderzyły się dwa pociągi niemieckie

(x) **Berlin,** 1. 10. (Tel. wł.) W pobliżu stacji **Schoenlanke na pograniczu polsko-niemieckim** zderzył się pociąg osobowy **Berlin—Piła** z pociągiem towarowym.

5 osób odniosło rany.

Na skutek zderzenia tory zostały na pewien czas zablokowane.

* * *

Wiadomość o katastrofie tej przeniosła się na teren polski za pośrednictwem kolejarzy niemieckich, którzy **wyolbrzymili jej rozmiary,** zapowiadając dłuższą przerwę w niemieckiej komunikacji tranzytowej przez Pomorze.

Śląskie kopalnie i huty

zwiedził minister van Isacker

Katowice 1. 10. (PAT). Dziś rano pociągiem z Gdyni przybył do **Katowic** belgijski minister gospodarki p. **Filip van Isacker** z małżonką w towarzystwie wicemin. Przemysłu i Handlu **Sokołowskiego** i wyższych urzędników tegoż ministerstwa. Po powitaniu na dworcu goście udali się do hotelu „Monopol", skąd po śniadaniu wyjechali na zwiedzenie zakładów przemysłowych w Lipinach.

W południe minister van Isacker zwiedził szyb „Prezydent Mościcki". Minister belgijski interesował się szczególnie nowoczesnymi urządzeniami szybu. Po półtora godzinnym pobycie na terenie kopalni, goście udali się na teren huty „Pokój".

Sosnowiec 1. 10. (PAT). Dziś po południu przybył na teren Zagłębia Dąbrowskiego belgijski minister van Isacker. Goście zwiedzili kolejno cementownię „Solvay" w Grodźcu i kopalnię w Wojkowicach Komornych, elektrownię okręgową w Miłobądzu a następnie udali się do Izby Przem. Handlowej w Sosnowcu, gdzie zapoznali się z przedstawicielami życia gospodarczego Zagłębia oraz kolonii belgijskiej.

Wieczorem p. min. van Isacker wraz z wicemin. Sokołowskim odjechali do **Krakowa.**

Przed wyborami do Rady Miejskiej w Poznaniu

(ch) **Poznań,** 1. 10. (tel. wł.) W związku z wyborami do Rady Miejskiej, rozpoczęły się już pierwsze rozmowy porozumiewawcze w grupie pracowniczo-robotniczej. Inicjatywę do zwołania zebrania porozumiewawczego tej grupy dał pos. Mróz. — „Stronnictwo Narodowe" idzie do wyborów jako jednolity blok. — Z własnymi listami ma wystąpić P. P. S.

A więc ostatecznie

Balon „LOPP" na drugim miejscu

Zwycięzcą „Gordon Bennetta 1936" — Demuyter

Warszawa, 1. 10. (PAT.) Aeroklub R. P. komunikuje, iż w wyniku zawodów o nagrodę im. Gordon Bennetta 1936 r. **pierwsze miejsce zajął pilot Demuyter Ernest z Hoffmans'em Pierre** na balonie **„Belgica",** lądując w ZSRR w miejscowości Miedlesza, osiągając odległość w prostej linii od miejsca startu **1715,8 km** w czasie 46 godz. 24 min.

2) **Antoni Janusz** i **Stanisław Brenk** na balonie **„LOPP"** Aeroklub R. P., lądując w ZSRR w miejscowości Nosowszczyzna, przebywając odległość **1534,28 km** w czasie 38 godz. 2 min.

3) **Erich Tilgenkamp i M. Bosch** na balonie **„Zurich 3"** (Szwajcaria), lądując w ZSRR w miejscowości Kitoziero, osiągając 1518,4 km w czasie 38 godz. 36 min.

4) **Carl Goetze** i **Werner Lohman** na balonie **„Deutschland"** (Aeroklub niemiecki), lądując w ZSRR w miejscowości Kiroziero w odległości 1493,99 km w czasie 33 godz. 56 min.

5) **Franciszek Hynek i Franciszek Janik** na balonie **„Warszawa II"** (Aeroklub R. P.), lądując w ZSRR w miejscowości Maksymowa, osiągając odległość **1453,36 km** w czasie 33 godz. 20 min.

6) **Zbigniew Burzyński** i **Wł. Pomaski** na balonie **„Polonia II"** (Aeroklub R. P.), lądując w ZSRR w miejscowości Czaronda, osiągając odległość **1428,64 km** w czasie 31 godz. 45 min.

7) **Otto Bertram** i **Fritz Schubert** na balonie **„Sachsen"** (Aeroklub Niemiecki), lądując w ZSRR w miejscowości Dymcewo, osiągając odległość **1142,41 km** w czasie 25 godz. 25 min.

8) **Charles Dollfus** i **Pierre Jackuet** na balonie **„Maurice-Mallet"** (Aeroklub Francuski), lądując w ZSRR w miejscowości Osienkowo w odległości **1120,08 km** w czasie 26 godz. 21 min.

9) **Ernst Frank** i **Johann Bauderer** na balonie **„Augsburg"** (Aeroklub Niem.), lądując w ZSRR w miejscowości Czuczemice w odległości **915,81 km** w czasie 20 godz. 6 min.

10) **Philippe Quuersin** i **Van Schelle** na **„Bruxelle"** (Aeroklub Belgijski), lądując w ZSRR w miejscowości Pznakowa w odległości **801,04 km w czasie 18 godzin 31 minut.**

W powodzi wniosków i uchwał

Z posiedzenia zgromadzenia Ligi Narodów

Genewa 1. 10. (PAT). Na dzisiejszym przedpołudniowym posiedzeniu zgromadzenia Ligi Narodów przewodniczący oznajmił, iż prezydjum zgromadzenia Ligi postawiło **wniosek w sprawie zwołania trzeciej (rozbrojeniowej) komisji zgromadzenia.**

W związku z tym zabrał głos przedstawiciel Węgier, gen. Tanczos, który złożył następującą deklarację: „Z uwagi na stanowisko, jakie zajmują niektóre mocarstwa w sprawie równouprawnienia w dziedzinie zbrojeń, delegacja węgierska, doceniając szlachetność intencyj autorów wniosku, postawionego obecnemu zgromadzeniu Ligi Narodów, oświadcza, że zmuszona jest powstrzymać się od udziału w pracach trzeciej komisji zgromadzenia."

Z kolei przewodniczący oznajmił, że bierze pod uwagę deklarację delegata Węgier, poczem stwierdził, że wniosek w sprawie powołania do życia trzeciej komisji zgromadzenia został przyjęty.

Następnie zgromadzenie przyjęło raport pierwszej (prawniczej) komisji w sprawie powiększenia liczby niestałych miejsc w Radzie Ligi. W głosowaniu przedstawiciel Norwegii, który na pierwszej komisji sprzeciwiał się przyjęciu raportu, powstrzymał się od głosowania. Raport, przyjęty dzisiaj przez zgromadzenie, postanawia **utworzyć czasowo dwa nowe miejsca niestałe w Radzie Ligi** na okres trzech lat, począwszy od 1936 roku.

Pogrzeb ofiar katastrofy statku „Pourquoi-pas"

Reykjavik, 1. 10. (PAT). Wczoraj odbyły się w Reykjavik **uroczystości pogrzebowe 22 ofiar katastrofy statku francuskiego „Pourquoi pas?".**

Uroczystości te rozpoczęły się przed szpitalem św. Józefa, gdzie w dwóch szeregach ustawiono **22 trumny przykryte trójkolorowym sztandarem.** Biskup Meulenberg wygłosił mowę żałobną, w której sławił dr. Charcot i całą załogę statku „Pourquoi pas?". Po nabożeństwie trumny umieszczono **na 12 samochodach ciężarowych,** poczem przez główne ulice miasta ruszył do portu liczny kondukt. Zwłoki ofiar katastrofy przeniesiono **na pokład transportowca „Aude",** który **zawiezie je do Francji w eskorcie kontrtorpedowca.**

W trosce o budowę szkół

Żyjemy i pracujemy z programem wzmocnienia obronności Państwa. Jest to hasło, które musi konsolidować naród w jego wysiłkach. Gdyby było inaczej — historia pociągnęłaby współczesne pokolenie do odpowiedzialności za zmarnowane ofiary i krew kilku pokoleń. Naczelnym czynnikiem obrony jest armia narodowa. Dalszym ważkim czynnikiem jest powszechne przysposobienie wojskowe młodzieży. Stan uprzemysłowienia kraju pod kątem widzenia obronności, rozwój rolnictwa i jego stopień organizacyjny — są dalszymi elementami wielkiej wagi. Poziom dobrobytu najszerszych mas społeczeństwa, poziom oświaty pozaszkolnej i stopień przywiązania obywateli do własnego Państwa, konsolidacja sił twórczych narodu na wszystkich polach pracy — oto wielkie zadanie do spełnienia na linii budowy obronności.

Wśród tych zadań obok walki o dobrobyt mas — wybija się na czoło **postulat poziomu oświaty powszechnej.**

Referat zasadniczy na tegorocznym zjeździe stowarzyszeń społecznych i oświatowych, zwołanym „w obronie oświaty powszechnej" — nosił tytuł: **„Katastrofa oświaty powszechnej w Polsce".** W tem określeniu, niema przesady, skoro w roku 1928-29 stopień powszechności nauczania wyrażał się liczbą 96,4 proc., a w roku 1934-35 — liczbą 83,4 proc. **W roku 1925-26 na jednego nauczyciela wypadało 50 dzieci, a w roku 1934-35 — 70 dzieci, a w praktyce w wielu wypadkach — 100 i więcej.** W obecnych warunkach nie jest najważniejszym rozpatrywanie przyczyn takiego stanu rzeczy. Chodzi przede wszystkim o organizowanie najwyższego wysiłku, aby było inaczej. Ustawa o budowie szkół powszechnych z dnia 17 lutego 1922 r. nakłada obowiązek **budowania publicznych szkół powszechnych na gminy.** Początkowo Państwo udzielało gminom pożyczek w wysokości 50 proc. kosztów budowy. Od r. 1925 przestał istnieć ustawowy obowiązek udzielania przez Państwo pożyczek na budowę publicznych szkół powszechnych. Tymczasem potrzeby w dziedzinie budownictwa szkolnego są tak wielkie, że **tylko wspólny wysiłek Państwa, gmin i społeczeństwa może sprostać zadaniu.** Należy uprzytomnić społeczeństwu znaczenie wysiłku społecznego dla sprawy rozwoju szkół powszechnych.

Mamy przed sobą ostatnie sprawozdanie T-wa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych. Uderzają w nim dwie uwagi: 1) że niektóre; bardzo zresztą poczytne odłamy prasy ustosunkowują się negatywnie do akcji T-wa, i 2) że czynnik społeczny pozaszkolny naogół nie udziela się w pracach Towarzystwa.

Następnie sprawozdanie z naciskiem podkreśla, że bardzo słabo działał czynnik obywatelski, pozaszkolny, praca opierała się przeważnie na nauczycielstwie.

Zarząd Towarzystwa wnioskuje na tej podstawie, że akcję propagandową należy przeprowadzać systematycznie — w ciągu całego roku, nie tylko w okresie **„Tygodnia Szkoły Powszechnej"**, który właśnie odbędzie się od 2. 10. do 8. 10.

Towarzystwo Budowy Publicznych Szkół Powszechnych udziela pożyczek i zasiłków bezzwrotnych gminom w pierwszym rzędzie na wykończenie szkół, a następnie na nowe budynki. W okresie sprawozdawczym 1935 r. przyznano pożyczek na sumę 2.721.200 zł. zasiłków na sumę 191.600 zł. Wykończono i oddano do użytku 298 budynków — 1281 izb lekcyjnych. Nadto oddano do użytku 256 mieszkań dla nauczycieli, rozpoczęto zaś budowę 250 mieszkań.

Od czasu istnienia Towarzystwa w ciągu 2-ch lat udzielono pożyczek na sumę 5.112.600 zł., zasiłków zaś — na sumę 471.999 zł.; wybudowano 702 budynki, 2.685 izb lekcyjnych, ponad 160.000 dzieci znalazło pomieszczenie szkolne. Ażeby zaspokoić potrzeby w zakresie budownictwa szkolnego, należałoby **w ciągu 15 lat oddać do użytku rocznie 3.000 izb lekcyjnych.** Obecnie uzyskane zostały ulgi przy kupnie drzewa z lasów państwowych na budownictwo szkolne.

Oprócz akcji budowlanej T-wo prowadzi akcję zasilenia szkół w pomoce naukowe. W r. 1935 wydatkowano na ten cel 55.416 zł. T-wo uzyskuje od wydawców na warunkach ulgowych książki dla bibliotek szkolnych. Koła uczestników w szkołach średnich przesyłają książki do bibliotek szkolnych na Kresach Wschodnich.

Towarzystwo zamierza popierać budownictwo szkolne przede wszystkim w tych miejscowościach, gdzie ludność zapewni wysiłek w robociźnie. W roku bieżącym przewiduje się: **wykończenie i oddanie do użytku 355 budynków** — 1.147 izb szkolnych, oraz dalsze prowadzenie budowli i rozpoczęcie 604 nowych budynków szkolnych, w tem 1.903 izb lekcyjnych. Nadto przewiduje się wykończenie i oddanie do użytku 166 mieszkań dla nauczycieli, dalsze prowadzenie budowli i rozpoczęcie 231 mieszkań W bieżącym roku Zarząd rozpoczął na większą skalę akcję zaopatrywania szkół powszechnych w pomoce naukowe — w szczególności w biblioteki. Na bieżący rok przewiduje się na urządzenia szkolne i pomoce naukowe 368.200 złotych.

Z powyższych danych wynika, że działalność T-wa zasługuje na poparcie społeczeństwa, winno też spotkać się nie tylko z moralnym lecz przede wszystkim z materialnym poparciem.

Japonia zalewa Chiny

Mandżuria bazą operacyjną przeciw Z. S. R. R. — Istotne przyczyny zachłanności Japończyków — Imperializm i jego źródła

WIECZNY NIEPOKÓJ.

Od czasu opanowania Mandżurii przez Japonię, w północnych Chinach trwa ciągle niepokój. Japonia postanowiła bowiem podporządkować swojej kontroli politycznej i gospodarczej nie tylko Mandżurię, ale też i graniczące z nią Chiny północne w celu obrony swoich najżywotniejszych interesów; to czyniąc, ucieka się Japonia w wielu wypadkach do kroków, które w innych warunkach byłyby powodem do otwartej wojny.

Trzy sprawy kryją się za tym pochodem Japonii na ląd azjatycki: dążenie do zabezpieczenia sobie źródeł surowców niezbędnych dla przemysłu japońskiego i bezpieczeństwa gospodarczego; dążenie do zwiększenia eksportu drogą pobudzenia nabywczych sił 129 milionów ludzi zamieszkujących te terytoria, wreszcie dążenie do stworzenia silnej bazy operacyjnej w razie ewentualnego konfliktu zbrojnego z Z. S. R. R.

BRAK SUROWCÓW.

Oczywiście, Japonia mogłaby zapewnić sobie bezpieczeństwo gospodarcze mniej drastycznymi metodami niż te, którymi od szeregu lat się posługuje. Brak surowców i materiałów opałowych możnaby było zaspokoić bezpośrednio zakupami z krajów obfitujących w nie, ale zapłata mogłaby być dokonana tylko drogą sprzedaży artykułów przemysłowych na rynkach światowych. Ten sposób wzajemnej wymiany utrudniają bariery celne i inne restykcje, jakimi wiele państw usiłuje walczyć z wzrastającą zachłannością przemysłu japońskiego. Japonia mogłaby otrzymywać potrzebne jej produkty drogą inwestycyj w krajach posiadających ich nadmiar. **Dokonała już tego na wielką skalę w Malajach, Chinach i na Filipinach, ale trudno byłoby utrzymać łączność z tymi krajami w razie wojny. Stąd jednym z głównych czynników japońskiej polityki zagranicznej jest dążenie do zapewnienia sobie za wszelką cenę gospodarczej samowystarczalności poprzez roztoczenie kontroli nad pobliskimi i strategicznie dogodnymi źródłami surowców.**

Z. S. R. R. I JAPONIA.

Bezpieczeństwo strategiczne jest drugim z kolei czynnikiem polityki japońskiej na lądzie azjatyckim. Pomimo wycofania się Sowietów z Mandżurii, japońskie koła wojskowe wciąż jeszcze widzą w sąsiedztwie państwa sowieckiego groźbę dla kraju. **Stąd dążenie Japonii do stworzenia pomiędzy Chinami i Unią Sowiecką potężniejszego buforu, niż ten, jakim jest obecnie Mandżuria. Japonia nie dopuszcza do współpracy Chin z Sowietami.** Dlatego to polityka japońska zdaje się dążyć do jednej z dwóch alternatyw: utworzenia „wielkiej Mandżurii", obejmującej Wewnętrzną i Zewnętrzną Mongolię, trzy północne prowincje chińskie Hopei, Szansi i Szantung, ewentualnie i wschodnią Syberię, lub też do sformułowania, pod ścisłą gospodarczą i polityczną kontrolą, serii pół-niepodległych państw, w których rozwój szedłby po linii potrzeb ich protektorki.

SKARBY CHIN.

Bawełna, wełna, węgiel, nafta, żelazo — oto główne przedmioty pożądania Japonii w Chinach północnych i Mongolii. 54% całej produkcji bawełny chińskiej przypada na północne Chiny, a 90% nadwyżki eksportowej idzie przez Tientsin do Japonii, mimo to, że Tientsin, Tsingtao i Szanghaj mają duży przemysł bawełniany. Japończycy dążą do tego, by w najbliższej przyszłości północne Chiny mogły całkowicie pokryć zapotrzebowanie Japonii na wysokogatunkową bawełnę. Ewentualne braki uzupełniałaby Mandżuria. Drugi produkt bardzo ważny dla Japonii stanowi wełna i tu wchodzi w grę Mongolia. Japonia wprowadza już do Mongolii najnowsze metody hodowli owiec.

Niemniej pożądliwie patrzą Japończycy na złoża węgla, żelaza i nafty w północnych Chinach. Na ogólne zapasy węgla Chin w wysokości 224 miliardów ton, 133 miliardy, czyli 55%, przypadają na Chiny północne, posiadające najwyższe gatunki tego surowca. Również Czahar i Suijuan — prowincje mongolskie — posiadają duże rezerwy węgla — razem 900 milionów ton. Wyzyskanie pokładów żelaza w Chinach północnych pozwoliłoby Japonii uwolnić się od importu z Indyj. Zapasy żelaza w Chinach północnych wynoszą 236 milionów ton — 75% ogólnej ilości w Chinach, wówczas gdy Japonia posiada ich zaledwie 40 milionów, a żelazo mandżurskie nie nadaje się do celów przemysłu japońskiego. Trzecim surowcem, którego wielki brak odczuwa Japonia, jest nafta. Kopalnie Fuszunu i Sachalinu zaspokajają tylko część zapotrzebowania Japonii, która pod tym względem uzależniona jest od U. S. A. i Indyj Holenderskich — źródeł, które w czasie wojny mogą być odcięte.

Penetracja i polityczne opanowanie północnych Chin tworzą logiczną z punktu widzenia Japonii podstawę jej polityki kontynentalnej, i tymi samymi motywami, którymi usprawiedliwiała Japonia utworzenie państwa Mandżurskiego pod jej kontrolą, tłomaczą obecnie Japończycy swój pochód w głąb Chin, lecz należy się spodziewać, podobnie jak w wypadku z Mandżurią, że korzyści z głoszonej przez Japonię współpracy z północnymi Chinami przypadną w udziale raczej Japonii, niż Chinom. M. D.

Obywatele!

Jednym z najważniejszych czynników, składających się na siłę Państwa jest oświata powszechna. Oparciem oświaty są szkoły różnych typów i stopni, a na miejscu naczelnym należycie rozbudowane i dostatecznie gęsto rozmieszczone szkoły powszechne.

W zrozumieniu znaczenia tego szkolnictwa Państwo przeważną część wydatków na oświatę przydziela na organizację i utrzymanie publicznego szkolnictwa powszechnego. W dziele utrzymania tego szkolnictwa Państwo jest wspomagane przez gminy miejskie i wiejskie, które łożą na budynki szkolne i potrzeby rzeczowe szkół. Lecz zaległości nasze w dziedzinie oświaty publicznej w całej Polsce — nie wyłączając ziem zachodnich — są tak wielkie, że wszystkie te wysiłki ze strony Państwa i samorządów nie wystarczają dla rozwinięcia szkolnictwa powszechnego w takim stopniu, w jakim to jest niezbędne dla Państwa. Szybko wzrastająca ludność Polski, a wraz z tym znaczny coroczny przyrost dzieci w wieku szkolnym, powoduje konieczność ciągłego powiększania liczby izb szkolnych i wyposażenia szkół w urządzenia i pomoce naukowe. Jeżeli do tego dodać, że pozostawione nam po zaborcy pomieszczenia szkolne w wielu miejscowościach bardzo często nie odpowiadają najelementarniejszym wymaganiom higienicznym, że szkoły te są źle zaopatrzone w najpotrzebniejsze środki naukowe, bez których niema mowy o skuteczności nauczania, to stanie się jasno, że na społeczeństwie spoczywa obowiązek okazania Państwu i samorządom natychmiastowej jak najszerszej pomocy w dziedzinie budownictwa szkolnego i zaopatrzenia szkół w niezbędne urządzenia i pomoce szkolne. Nietylko rodzice i dzieci, ale każdy obywatel, świadomy swych obowiązków względem Państwa, każdy komu nie jest obca troska o przyszłość kultury duchowej i materjalnej Polski, winien stanąć do wspólnej akcji, którą od trzech lat prowadzi skutecznie Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

W ciągu tych trzech lat Towarzystwo zdołało zebrać na terenie Wielkopolski i Pomorza z drobnych składek całego społeczeństwa przy ofiarnej współpracy zwłaszcza Nauczycielstwa pokaźną sumę 844.000,— zł., które zostały w całości obrócone na bezprocentowe pożyczki lub bezzwrotne zasiłki budowlane oraz na zakup najniezbędniejszych środków naukowych.

W III. Tygodniu Szkoły Powszechnej, który odbędzie się w czasie od 2—8 października 1936 r. pod protektoratem J. E. Ks. Kardynała Hlonda, Prymasa Polski, Panów Wojewodów Pomorskiego i Poznańskiego, Panów Dowódców Okręgów Korpusów Nr. VII i VIII, Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Poznańskiego, J. M. Pana Rektora Uniwersytetu Poznańskiego, Pana Komisarza Rządu m. Gdyni oraz Panów Prezydentów miast Torunia i Poznania, mamy dać wyraz najgłębszemu zrozumieniu dla potrzeb oświaty powszechnej na Pomorzu i dla zadań naszej szkoły powszechnej, w której pragniemy widzieć najsilniejszą podwalinę naszej obronności na zachodnim bastionie Polski.

W Tygodniu Szkoły Powszechnej okażmy pomoc dziełu budowy szkół, składajmy hojną ręką ofiary na inwestycje szkolne, które opłacą się stokrotnie, skupiajmy się bez różnicy naszych przekonań społeczno-politycznych jako członkowie przy Towarzystwie Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, dając wyraz naszej jednomyślności narodowej, gdy chodzi o potrzeby polskiej oświaty powszechnej.

1) Babinicz, Deleg. Zarz. Okr. Zw. Naucz. Pol. 2) Bogocz, Prezes Zw. Oficerów Rez. OK. VIII. 3) Bolt, Prezes Spół. Roln. i Zar. Rzplitej Polsk. 4) Borowik, dyr. Inst. Bałtyckiego. 5) Czarliński, Prezes Pom. Tow. Rolniczego. 6) Donimirski, Prezes Pom. Izby Rolniczej. 7) Dziedzic, Prezes Okręgu PCK. 8) Grzanka, Prezes Zw. Rez. 9) Herman, Kurator Pom. Tow. Muz. 10) Jarosławski, Prezes Konfr. Artyst. 11) Jezierski, Prezes PBK. 12) Kalksztejn, Prezes Zw. Okręg. Och. Straży Pożarn. 13) Klementowski, Prezes Oddziału Pom. Zw. Harc. Polsk. 14) Łącki, Prezes Pol. Związku Zach. 15) Mańkowski, ks. prałat, Prezes Rady Zrzesz. Nauk. 16) Marchlewski, Prezes Związku Tow. Kup. Pom. 17) Ryczakowicz, Prezes Chrz. Stow. Naucz. Szkół Powsz. Okr. Pom. 18) Schab, Prezes Związku Legj. 19) Sejb, Prezes Z. S. OK. VIII. 20) Siudowski, Prezes Federacji Pol. Związku O. O. 21) Sojecki, Prezes Pom. Związku Ziem. 22) Szmid, Prezes Zarządu Związku Stow. Wł. Nier. 23) G-wa Thommee, Prezeska Rodziny Wojsk. Koło DOK. VIII. 24) Tomaszewski, Prezes Dzielnicy Pom. Tow. Gimn. Sokół. 25) Tor, Prezes Izby Przem.-Handl. Gdynia, 26) Walewska, Prez. Pom. Tow. Ochrony Zwierząt.

Waluty europejskie pod koniec września 1936 r.

W związku z dewaluacją franka, zamieszczamy poniżej mapkę Europy, obrazującą stan walut europejskich w końcu września, a więc p r z e d wprowadzeniem zmian walutowych we Francji, Holandii i Szwajcarii.

1. (czarne) Blok państw **o walucie złotej — bez ograniczeń dewizowych:** Francja, Szwajcaria, Holandia, Albania.

2. (grubsze kreski ukośne). Państwa, które zachowały walutę, opartą na **złocie,** lecz wprowadziły **ograniczenia dewizowe:** Polska, Niemcy, Bułgaria, Węgry, Litwa, Łotwa.

3. (kratka ukośna). Państwa, które wprowadziwszy nowy parytet złota, **zdewaluowały** walutę swą po r. 1929 **od 10—30 proc.:** Włochy 11 proc., Czechosłowacja 17 proc., Austria 21 proc., Jugosławia 23 proc., Rumunia 27 proc., Belgia i Luksemburg 28 procent.

4. (kreski ukośne cienkie). Państwa, których **waluta, związana z funtem szt.** w mniejszym lub większym stopniu uległa **dewaluacji we wrześniu 1931 r.** wraz z walutą angielską. Do bloku tego obok W. Brytanii i Irlandii należą: Portugalia z 40 procentową dewaluacją, Estonia 40 proc., W. M. Gdańsk 43 proc., Szwecja 44 proc., Norwegia 45 proc., Finlandia 49 proc., i Dania 51 proc.

5. (kreska pionowa przerywana). Państwa, których waluta spadła **poniżej 51 procent.** Do grupy tej należą: Grecja 57 proc., Hiszpania 58 proc., Turcja 90 proc., Rosja 77 proc.

Grupa czwarta zwiększy się obecnie skutkiem dewaluacji franka o państwa tworzące grupę pierwszą.

Z żałobnej karty

Śp. Stanisław Zieliński

Zgon wybitnego działacza niepodległościowego i publicysty morskiego

Poprzedniej nocy zmarł w Warszawie **Stanisław Zieliński,** wybitny działacz niepodległościowy, ostatnio działacz Ligi Morskiej i Kolonialnej, autor szeregu prac o charakterze historycznym, bibliograficznym, propagandowym. Przed paru laty śp. Zieliński zamieścił również kilka prac na łamach **„Dnia Pomorskiego".**

Zmarły był kawalerem Krzyża Niepodległości i odznaczony był złotym Krzyżem Zasługi.

Śp. Stanisław Zieliński urodził się dnia 11 listopada 1880 r. w **Środzie, w Wielkopolsce.** Jako 16-letni uczeń **gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu** stworzył własną konspiracyjną grupę samokształceniową. W tym okresie pracuje czynnie w szeregach różnych konspiracyjnych organizacyj na terenie **Wielkopolski i Górnego Śląska.**

W roku 1902 jako student uniwersytetu Jana Kazimierza prowadzi robotę konspiracyjną. Wezwany do pracy konspiracyjnej na Mazurach, przerywa studia i wraca do Poznania; ponieważ akcja na Mazurach jeszcze wtedy nie dojrzała, udaje się na uniwersytet w Monachium, gdzie jest prezesem Tow. Studentów Polskich, prowadzi „Zet", jest mężem zaufania Zjednoczenia Młodzieży Polskiej Zagranicą. Po jednym semestrze wraca do kraju, gdzie rozpoczyna pracę konspiracyjną na Górnym Śląsku i na Mazurach. Na Górnym Śląsku redaguje „Straż nad Odrą", zaś na Mazurach zakłada i redaguje „Mazura".

W roku 1910 obejmuje **kierownictwo Biblioteki Narodu Polskiego w Rapperswilu,** jednocześnie przeprowadza zagranicą akcję werbunkową do legionów.

W roku 1914 propaguje sprawę dostępu Polski do morza, rozrzucając kilkadziesiąt tysięcy broszur o marynarce polskiej.

W roku 1918 powołany zostaje na stanowisko referenta prasowego przy Prezydium Rady Ministrów. Następnie przechodzi do M. S. Z., w roku 1920 bierze **czynny udział w akcji plebiscytowej na Mazurach.** Po zakończeniu akcji plebiscytowej wstępuje do armii ochotniczej.

Ostatnim terenem działalności śp. Stanisława Zielińskiego była **Liga Morska i Kolonialna,** gdzie przez okres kilka lat był członkiem Zarządu Głównego i przewodniczącym Komisji Wydawniczej.

Odczyt radiowy p. wicemin. Ujejskiego

Warszawa, 28. 9. (PAT.) W związku z rozpoczęciem roku szkolnego w uczelniach wyższych p. podsekretarz stanu w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego **prof. dr. Józef Ujejski** dnia 5 października r. b. o godz. 18-tej wygłosi przez radio przemówienie do młodzieży akademickiej pod tyt. **„O lepsze warunki życia młodzieży akademickiej".**

Czołg ofiarowali na FON pracownicy śląskiej „Lignozy"

Warszawa 28. 9. (PAT). Dnia 28 bm. przybyła do MS. Wojsk. delegacja **pracowników umysłowych i fizycznych zarządu głównego i wszystkich wytwórni fabryki „Lignoza",** Sp. Akc. w Katowicach, celem wręczenia p. Min. Spr. Wojsk. **czołgu, ofiarowanego na FON.** a zakupionego ze składek pracowników i robotników tejże fabryki zbieranych od czerwca rb.

Ustawa prasowa

(ch) **Warszawa,** 26. 9. (tel. wł.). Wbrew wiadomościom, które ukazały się w dziennikach warszawskich, projekt ustawy prasowej znajduje się w Ministerstwie Sprawiedliwości, lecz po wykończeniu przedstawiony zostanie Związkowi Dziennikarzy R. P. i Związkowi Wydawców i po przedyskutowaniu oraz uzgodnieniu — przedstawiony jednej z najbliższych sesyj parlamentarnych.

Walkę o wolność

dalej prowadzić będą podbite przez Rosję narody kaukaskie

Paryż 28. 9. (PAT). Agencja Havasa donosi z Genewy, że na ręce przewodniczącego 17. zgromadzenia Ligi Narodów p. Saavedra Lamas złożony został memoriał, podpisany przez przedstawicieli **Azerbejdżanu, Kaukazu Północnego, Gruzji, Turkiestanu i Ukrainy.**

W memoriale tym podpisani stwierdzają, że sytuacja narodów przez nich reprezentowanych bynajmniej się nie zmieniła i że **żyją one nadal pod reżimem teroru.** Podpisani pragnęliby wierzyć, że Liga Narodów, rozpatrując zagadnienie reformy paktu uchwali zasadę, że **„Liga nie może być strażniczką niepodległości jednych z narodów, a zarazem gwarantką ujarzmienia innych".** Podpisani stwierdzają, że narody ich prowadzić będą **dalszą walkę o swą niepodległość i wyrażają nadzieję, że Liga Narodów z nową energią popierać będzie zasadę niezależności narodów i udzieli całego swego poparcia narodom, prowadzącym bohaterską walkę o wolność.**

Ze sportu

Wielka sensacja sportowa w Toruniu

Startują: Noji, Sznajder, Klemczak i inni

Już w nadchodzącą niedzielę będziemy mieli możność ujrzeć naszych olimpijczyków i asów lekkiej atletyki polskiej, a mianowicie Nojego w biegu na 5 km. Nojego mieliśmy już okazję oglądać w Toruniu po raz pierwszy przed 4 laty w biegu na przełaj „Dnia Pomorskiego", kiedy to startował w barwach Baonu Saperów, gdzie odbywał służbę wojskową. Wtedy jednak Noji był przeciętnym biegaczem, stawiającym dopiero pierwsze kroki, dziś zalicza się do elity świata. Start jego będzie więc pierwszorzędną atrakcją.

A czyż nie będzie również ciekawym pojedynek dwóch najlepszych tyczkarzy polskich, olimpijczyka Sznajdra i Klemczaka z AZS Poznań? Przypominamy, że w ub. niedzielę Klemczak na rozmokłej bieżni w Wilnie na mistrzostwach Polski osiągnął znakomity wynik 3,90 m., zdobywając pod nieobecność Sznajdra mistrzostwo Polski. A zatym pojedynek tych dwóch świetnych tyczkarzy, śmiało rzec można, o pokroju światowym będzie nie tylko nielada atrakcyjnym punktem niedzielnych zawodów, ale i jakby powtórzeniem mistrzostw Polski. Kto wie, czy w ogniu tej walki, będący w świetnej formie Klemczak nie przekroczy granicy 4 m. Do duetu tego wmiesza się zapewne i Zakrzewski, mistrz Pomorza. — Niedzielny skok o tyczce będzie pojedynkiem skoczków zachodnich ziem Polski: Śląska, Pomorza i Poznania. Kto lepszy zobaczymy w niedzielę.

Również i pojedynek Kalinowskiego, mistrza Pomorza, z Chmielem mistrzem Śląska, zdaje się zapowiadać b. ciekawie. Kalinowski osiągnął w ostatnim czasie wyniki powyżej 1,80 m (w czasie tegorocznych zawodów Toruń — Grudziądz w Toruniu uzyskał poza konkursem 1,86 m.). W każdym bądź razie możemy śmiało oczekiwać decydującej rozgrywki na wysokości powyżej 1,80 m. A i pozostałe konkurencje przyniosą wiele emocji.

Zatem w niedzielę 4 bm. o godz. 14.30 (punktualnie) wszyscy winni znaleźć się na boisku miejskim przy ul. Gen. Bema, by zobaczyć wspaniałą imprezę sportową, jaką będą międzyokręgowego zawody lekkoatletyczne Śląsk — Pomorze z udziałem asów lekkiej atletyki polskiej Nojego, Sznajdra, Klemczaka, Chmiela, Kalinowskiego i in.

Miejski Komitet WF i PW, który organizuje powyższe zawody podaje za naszym pośrednictwem do wiadomości, że organizacje WF i PW. zarejestrowane w Miejskim Komitecie WF i PW mogą otrzymać ulgowe bilety, jeśli liczba ich wyniesie najmniej 20 osób.

W celu uniknięcia w niedziele natłoku przy kasie, radzimy zaopatrzyć się wcześniej w bilety, które można nabywać w Miejskim Komitecie WF i PW Magistrat pokój 6, tylko w sobotę od 8—13,30.

PO RAZ PIERWSZY W TORUNIU ZAWODY BOKSERSKIE O DRUŻYNOWE MISTRZOSTWO POMORZA.

W. K. S. „Gryf" Toruń walczy po raz pierwszy w Toruniu z **K. S. Gedania z Gdańska o drużynowe mistrzostwo Pomorza.** Powyższe zawody będą **sensacją** dla **Torunia** i odbędą się w dniu **4 października 1936 r.** o godz. **20-tej** w hali Okręgowego Ośrodka Wych. Fiz. **(Pałacu Sportowym).** Ponieważ stawką walki jest **tytuł drużynowego mistrza Pomorza,** więc obie drużyny wystąpią **w najsilniejszych składach. Skład walczących drużyn podamy Szanownym Czytelnikom w ciągu tygodnia.**

GŁOSY I ODGŁOSY

Echa wyborów łódzkich

„Czas" zastanawiając się nad konsekwencjami zwycięstwa PPS w wyborach łódzkich wyraża przypuszczenie, że wyrażą się one w objęciu rządów miasta przez socjalistów:

„Doświadczenie takie albo doprowadzi do kompromitacji niezdatnych do rządzenia elementów, a tem samem będzie najlepszem zabezpieczeniem od nich na przyszłość, albo też elementy te, zetknąwszy się z zagadnienami życiowemi, zrezygnują w obliczu realnej odpowiedzialności za swoje czyny z wykonywania nierealnych obietnic."

Podobne zdanie wypowiada także **„Kurier Warszawski":**

„Ze strony przyszłej rady miejskiej nie ma tu żadnej kwestii, ponieważ PPS, wraz z częścią lub całością radnych żydowskich, może wytworzyć trwalszą większość. Gospodarka zaś tej większości znalazłaby się pod baczną kontrolą bardzo silnej liczebnie opozycji narodowej, wynoszącej przecież około 40% ogólnego składu rady. Należałoby zatem oczekiwać, że większości socjalistyczno-żydowskiej w Łodzi będzie pozostawione pole do pracy samorządowej i przez nią do ważnego egzaminu publicznego. Nie można inaczej kształcić ludzi w sprawach publicznych."

Przemiany w Sowietach

„Goniec Warszawski" pisząc o wzmożeniu władzy Stalina w Rosji Sowieckiej **widzi w jego dyktatorskich poczynaniach powolne zrywanie z ideą rewolucji światowej i nawrót do polityki nacjonalistyczno-imperialistycznej:**

„Po unicestwieniu trockistów i zastraszeniu opozycji prawicowej przeprowadził „czystkę" w naczelnych władzach państwa sowieckiego i w partii bolszewickiej. Przede wszystkim położył swoją rękę na „Narkomwnutrdiele" (sowieckim ministerstwie spraw wewnętrznych), usuwając z kierownictwa tego komisariatu starego bolszewika, Jagodę (żyda) i mianując na jego miejsce swego wychowanka politycznego, Michała Jeżowa (Rosjanina). Ponieważ kierownik „Narkomwnutrdieła" jest zarazem szefem G. P. U. (dawnej „Czeki"), które czuwa nad bezpieczeństwem w Sowietach i decyduje o prawomyślności obywateli, więc jasno widać, jak urosła władza Stalina w Rosii. Śmiało można powiedzieć, że jest on niekoronowanym carem-samodzierżcą Rosji. Wola jego decyduje o losach 170 milionów obywateli państwa rosyjskiego i o wielu sprawach międzynarodowych w Europie i w Azji. Ponieważ przy tym kariera i pozycja Stalina związana jest z nowym prądem w bolszewizmie, o wyraźnych pierwiastkach patriotyczno-imperialistycznych, więc warto się zainteresować przemianami, które ostatnio ogarnęły naszego wschodniego sąsiada."

„Polska Zbrojna" zastanawia się nad tem, jaki kierunek obierze polityka zagraniczna Sowietów, jak ukształtuje się ich stosunek do państw ościennych:

„Jednak obecne kierownictwo Związku Sowieckiego składa się z realistów. Są to oczywiście fanatycy, ale raczej „fanatycy umysłu", aniżeli „fanatycy serca". Dlatego to w chwili obecnej pchnąć ich może do awantury albo jakaś katastrofa wewnętrzna, albo absolutnie stwierdzona słabość ewentualnego przeciwnika, którego wchłonienie uszłoby całkowicie bezkarnie. Obydwa bieguny ewentualnego rozwoju sytuacji wewnętrznej w Sowietach: zarówno nadmierne powodzenie planów gospodarczych i zbyt wielkie postępy w dziedzinie konsolidacji politycznej — jak zbyt wyraźne załamanie się obecnego reżimu — zwiększają niebezpieczeństwo sowieckie. Sytuacja, której jesteśmy świadkami, będąca najwyraźniej stadium pośrednim pomiędzy sukcesem a katastrofą — wymaga od świata, a zwłaszcza od bezpośrednich sąsiadów jedynie bacznej obserwacji, czujności i siły, siły nie tylko militarnej, lecz przede wszystkim wewnętrznej."

Wszystko już było...

Wynalazki z przed setek i tysięcy lat

Dumni jesteśmy z naszych drapaczy chmur, z kanalizacji, wodociągów, ogrzewania centralnego, medycyny, szpitalów, techniki etc. etc. Tymczasem historia poucza nas, że właściwie większość naszych wynalazków jest wynaleziona po raz wtóry o ile nie trzeci

Jeśli chodzi np. o budownictwo, beton znany był już i używany w starożytnym Rzymie; fundamenty świątyni Kastora na Forum Romanum są z betonu. W Mezopotamii przed 5000 laty znano już i używano do operacji chirurgicznych lancety z miedzi, kleszcze do porodu etc. W Babilonie istniały przed 3500 laty obszerne urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne. **Szkło okienne wynaleźli i zastosowali po raz pierwszy Rzymianie.** Gra zwana u nas hockeyem rozpowszechniona była u Indian w południowej Ameryce na kilka tysięcy lat przed Narodzeniem Chrystusa. Przed 4 i pół tysiącami lat sporządzono już rury miedziane do sprowadzania wody do świątyń perskich. Igła magnesowa — dzisiejszy kompas — stosowana była przez żeglarzy chińskich na 1100 lat przed Nar. Chrystusa, Dopiero w XII. wieku via Arabia dotarł ten przyrząd orientacyjny do Europy. Dopiero w III wieku ery chrześcijańskiej zaznajomiła się Europa z hodowlą jedwabników i fabrykacją jedwabiu, co było już znane w Chinach na 2600 lat przed Nar. Chrystusa. **Abonament teatralny znany był już w Grecji starożytnej; jeszcze dzisiaj można znaleźć na marmurowych ławach amfiteatru w Delphi wyryte nazwiska i tytuły stałych abonentów.** Na 100 lat przed Nar. Chrystusa znano i stosowano ogrzewanie centralne gorącym powietrzem w domach patrycjuszów rzymskich. Kołowrotek istniał już od 6000 lat — w jego pierwotnej postaci tak, jak go widzimy jeszcze dziś po wsiach. **Wypożyczalnie ubrań istniały w starożytnym Babilonie na 600 lat przed erą chrześcijańską; odnalezione tabliczki gliniane, na których spisane są umowy, zawierające warunki wypożyczenia ubrania — cenę, czas, odszkodowanie za zniszczenie etc.**

Słowem, jeśli przestudiujemy uważnie i cierpliwie długą, bardzo długą listę wynalazków z przed setek i tysięcy lat, przekonamy się, że właściwie nie mamy powodu do pysznienia się naszą cywilizacją, której spora część jest w gruncie rzeczy tym, co się nazywa odkryciem Ameryki po raz wtóry.

Po 25 latach wrócona do życia

Z Johannesburga w Afryce południowej donoszą o niezwykłym wypadku przebudzenia się po 25 latach ze snu kataleptycznego. W roku 1911 zmarł w pobliżu Johannesburga młody farmer afrykański. Narzeczona jego, 20-letnia Anna Swanepell, na wieść o zgonie ukochanego, zemdlała i zapadła w sen. Mimo zabiegów najlepszych lekarzy, nie udało się chorej przywrócić do przytomności. Dopiero w bieżącym roku, po 25 latach chora przebudziła się nagle. Anna Swanepell sądziła po przebudzeniu, że żyje jeszcze w 1910 roku. Z największym zdziwieniem dowiedziała się o przemianach zaszłych w międzyczasie na świecie. Lekarze otaczają chorą największą troskliwością, aby uchronić ją przed nowymi wstrząsami. Między innymi pod różnymi pozorami odmawiają podania jej lustra, nie chcąc aby chora, która w czasie 25-letniego snu zupełnie osiwiała, a która mimo to wierzy, że ma wciąż jeszcze 20 lat, zobaczyła naocznie spustoszenia, jakie czas i choroby wywołały w jej urodzie, z której kiedyś słynęła na całą okolicę.

Małpa pali cygara

Jeden z sądów paryskich rozpatrywał niedawno osobliwą sprawę, czy wolno małpom palić cygara. Aptekarz Raymond Villiers, członek francuskiej ligi obrony zwierząt wybrał się pewnego wieczoru na przedstawienie do cyrku. Podczas przedstawienia ukazała się na arenie ubrana w strój ludzki małpa, która zasiadłszy za stołem najpierw wypiła szklankę wina, a następnie zapaliła cygaro. Publiczność pokładała się ze śmiechu i uciechy, ale Monsieur Villiers uważał, że palenie bynajmniej nie sprawiło małpie przyjemności, gdyż po pewnym czasie zaczęła ona kichać i kaszleć. **Wobec tego p. Villiers oddał sprawę do sądu, oskarżając właściciela cyrku o znęcanie się nad zwierzętami. Właściciel cyrku zaprzeczał stanowczo, jakoby palenie sprawiało przykrość małpie i powołał się na zdania licznych rzeczoznawców. Sprawa została narazie nierozstrzygnięta.**

Smutna rocznica

Japonia obchodziła niedawno smutną rocznicę straszliwego trzęsienia ziemi, które nawiedziło Tokio w 1923 r. Na zdjęciu — dzwon ulony ku czci ofiar katastrofy

ZDZISŁAW KARR-JAWORSKI

Bajka o pocałunku

Wypieszczony promieniem, wonią kwiatów, pieśnią —
I modlitwą dziewczęcia płynącą w niebiosy,
W noc czarowną, o jakiej i bogowie nie śnią,
Na dnie lilji bielutkiej, w kropli srebrnej rosy

Jak łza czystej, przejrzystej, przedziwnie świetlanej
Pocałunek się zrodził w szacie nieskalanej.

Nocnej rosy niebiańskiej zabłysła perełka,
I rozlała dokoła swe barwy tęczowe...
Pocałunek do lotu rozwinął skrzydełka —
I z kielicha wychylił swą prześliczną głowę.

Taką piękną jak w bajce, godną pazia, księcia,
Sfrunął lekko i osiadł na ustach dziewczęcia.

Tańczył na nich zalotnie i pieścił się niemi,
Coś im szeptał miłośnie, przyrzekał... a potem —
Wzbił się nagle i zginął gdzieś wśród tłumów ziemi,
Z ust na usta sfruwając błyskawicznym lotem.

W drodze — tracił swą świeżość, czar i szatę złotą,
Aż znużony, bezbarwny, wpadł w przydrożne błoto.

Ptaki szybsze od samolotów

Ornitolodzy stwierdzili, że niektóre gatunki ptaków osiągają w locie szybkość niekiedy znacznie większą od samolotów. Największe szybkości zanotowane przez angielskiego ornitologa Thompsona wynoszą dla kruka 50 km. na godzinę, dla kosów 75 km. Niektóre gatunki ptaków podzwrotnikowych osiągają szybkość dochodzącą do 350 km. na godzinę, odbywając przy tym długie przeloty od 3000 do 5000 km. Jeden z angielskich miesięczników naukowych podaje ciekawe doświadczenie pilota angielskich linij lotniczych „Imperial Airways", który próbował przegonić ciąg jaskółek. **Pilot nastawił motor samolotu na maksymalną szybkość 250 km. na godzinę, nie zdołał jednak dogonić jaskółek, które leciały nie wytężając się zbytnio.**

Również wysokość lotu poszczególnych ptaków jest dość znaczna. Ktoby pomyślał, że nasza ociężała wrona potrafi, tak przynajmniej twierdzą ornitolodzy, wzbić się na wysokość 3700 metrów. Czajki wzbijają się od 700 m. do 2800 m. a dzikie kaczki do wysokości 3000 m. Jaskółki lecą często na wysokości 3500 m. a kosy trzymają się najchętniej „pułapu", nie przekraczającego 1000 m. Sławny ornitolog Wallaston, który na szczytach Himalajów urządził specjalną stację obserwacyjną, widział niektóre gatunki ptaków, również pospolitych w Europie, na wysokości 5000 do 6500 m. Stwierdził on, że liczne ptaki, podobne do naszych gatunków ptaków wodnych, przelatywały łańcuch Himalajów kilkakrotnie w różnych kierunkach.

Obserwacje te obala przekonania wielu uczonych, którzy przypuszczali, że ptaki wędrowne nie mogą przebyć zapor górskich i wybierają dlatego najchętniej szlaki ciągnące się nad wodą. Obala je zresztą sprawozdanie kongresu ornitologów szwajcarskich, którzy stwierdzili, że wędrowne ptaki w przelocie ponad Alpami znają około 60.000 różnych szlaków.

Ptaki znużone stopniowo zniżają swój lot. Na wodach angielskich często zaobserwowano zjawisko, że ptaki leciały nocą znacznie niżej niż za dnia. Niektóre ptaki, oślepione blaskiem latarni morskich uderzały z siłą o szyby i rozbijały się. Obecnie władze angielskie poleciły umieścić wszędzie specjalne grzędy, na których ptaki mogłyby wypocząć. W okresie wędrówki ptaków, grzędy te są formalnie oblepione ptactwem. Założenie grząd przy latarni morskiej kosztuje 100 funtów, do czego dodać trzeba 20 funtów rocznie na oczyszczanie grzęd i utrzymywanie ich w należytym porządku.

Samolot poruszany siłą mięśni

Mieszkaniec Debreczyna na Węgrzech, Jerzy Lakatos, skonstruował nowy typ samolotu poruszanego siłą mięśni. Wynalazca nazwał swój aparat „Orictoplan". Aparat Lakatosa wzorowany jest na wynalazku Hässlera i Villingera, wypróbowanego niedawno. Podczas jednak gdy aparat obu inżynierów niemieckich, zatrudnionych w słynnych warsztatach samolotowych Dessau, zdołał utrzymać się w powietrzu 34 sekundy, przebywając przestrzeń 390 m., co odpowiada szybkości 40 km. na godzinę, aparat Lakatosa utrzymuje się w powietrzu przy znacznie mniejszej szybkości początkowej, nie przekraczającej 12 km. na godzinę, jest więc znacznie łatwiejszy do poruszania. Zasada aparatu Lakatosa jest ta sama, co w aparacie Hässlera i Villingera. Kadłub „orictoplanu" ma 3 metry długości. W środku aparatu znajduje się przyrząd napędowy, podobny do napędu rowerowego i siedzenie. **Obracając nogami przyrząd napędowy pilot uruchamia odpowiednio skonstruowane skrzydła, tak zwane kompresory, które zagęszczają powietrze pod aparatem, co pozwala lotnikowi na utrzymanie się w powietrzu. Lakatos po osiągnięciu 4 m. wysokości zdołał utrzymać się na swym aparacie przez 1 i pół minuty. Konstruktor twierdzi, że aparat jego daje rozwiązanie zagadnienia lotu bezsilnikowego, jedynie przy pomocy mięśni nóg i umiejętnym wykorzystaniu wiatrów.**

Obozy koncentracyjne w Grecji

Na mocy wydanej ostatnio ustawy o zwalczaniu ruchów antypaństwowych, minister spraw wewnętrznych w Grecji upoważniony został do zorganizowania obozów koncentracyjnych, które przede wszystkim przeznaczone będą dla komunistów. Na mocy ustawy wszystkie organizacje o charakterze wywrotowym zostały rozwiązane i zakazane. Księgarze i wydawcy zobowiązani są w przeciągu 20 dni złożyć władzom bezpieczeństwa wszystkie wydane już lub przeznaczone do druku dzieła o treści antypaństwowej lub demoralizującej.

Uwięziony w windzie

Lord Louis Mountbatten, spokrewniony z angielskim domem panującym postanowił przebudować swą średniowieczną rezydencję w dzielnicy Hydeparku na nowoczesny, komfortowo urządzony dom. Najoryginalniejszym urządzeniem w tym domu jest winda. Kto chce się dostać do mieszkania lorda, musi jechać windą. Drzwi windy są tak skonstruowane, że otwierają się dopiero za naciśnięciem guzika elektrycznego, znajdującego się w mieszkaniu kamerdynera. Gość wsiadając do windy jest telefonicznie połączony z mieszkaniem kamerdynera, któremu podaje nazwisko i cel swej wizyty. **Po porozumieniu się z lordem, kamerdyner naciska guzik, który włącza prąd automatycznie otwierający drzwi windy. Pewnego razu lord chciał wypróbować działanie windy swego pomysłu. Lord wsiadł w przebraniu, niepoznany do windy i zmienionym głosem polecił kamerdynerowi wypuścić go z windy. Kamerdyner nie poznawszy głosu swego pana, w mniemaniu, że do pałacu lorda zakradł się ktoś niepowołany, zrobił piekielny alarm, postawił na nogi policję, która dopiero uwolniła lorda z kłopotliwego położenia.**

Zapisz się na członka LOPP?

Złoty jubileusz statuy Wolności

Amerykańska statua Wolności, stojąca u wejścia do portu nowojorskiego obchodzi 28 października jubileusz swego 50-lecia. Statua, wykończona 28. X. 1886 r., ma 74 m. wysokości; projektował ją francuski rzeźbiarz Bartholdi

ZDZISŁAW KARR-JAWORSKI

Widmo Carlosa

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA

Z powodu wielkiego zainteresowania się P. T. Czytelników powieścią — jak również z uwagi na masowy przypływ nowych abonentów, podajemy dzisiaj obszerne streszczenie początku poprzednich rozdziałów w miejsce normalnego odcinka.

REDAKCJA

Do dworu swego stryja, odwiecznej kolebki rodu Jastrzębców, przyjeżdża po wieloletniej nieobecności bohater powieści Tadeusz — przyszły spadkobierca dóbr jasienieckich. Bratanlec starego właściciela, nie wie, że nad rodem jego ciąży niezwykła przepowiednia. Na dworze jego praprzodków na zamku w Iłży, żył niejaki Carlos, szarlatan - wróżbita, który przepowiedział, że ostatni potomek z tej linii umrze w klasztorze około 1934 roku.

Niezwykły zbieg okoliczności sprawił, że Tadeusz istotnie był ostatnim potomkiem, a w dzieciństwie w czasie swej bardzo ciężkiej choroby został poświęcony przez swoją matkę Bogu na służbę.

Jakby na przekór legendarnej przepowiedni młody Jastrzębiec kocha się na zabój w towarzyszce swoich zabaw dziecinnych — Wandzie Węgierkiewiczównie, z którą stosownie do życzenia matki rozdzielono go przemocą i wysłano na studja do Paryża, skąd właśnie wrócił, po wielu latach, by przejąć Jasieniec i zaprzęc się do ciężkiej pracy na roli.

We dworze już od chwili przyjazdu młodego pana dzieją się tajemnicze rzeczy.

Żona leśniczego i jednocześnie rządcy dóbr jasienieckich, dziwnym zbiegiem okoliczności nosi również imię Wandy. O dwadzieścia lat młodsza od swego męża, z jej tylko wiadomych powodów zdecydowała się na to zamążpójście — nie wiedząc, że dwór należeł do rodu Jastrzębców.

Gdy nazajutrz po ślubie, w Radomiu dowiedziała się, że Tadeusz Jastrzębiec jest spadkobiercą Jasieńca, zaczęła się dla niej niczem nieopisana męka. Zalewska znała Tadeusza z dawnych lat i nie mogła zrozumieć jaki straszliwy los złączył ją właśnie z Zalewskim, oficjalistą młodego Jastrzębca, właśnie prawie w przeddzień jego powrotu z zagranicy.

Zalewska przeczuwa wielkie nieszczęście, którego ma paść ofiarą i ona i Tadeusz.

Ten ostatni tymczasem — żył jakby w oszołomieniu.

Tak wiele przecież lat minęło od tamtych czasów, gdy z małej stacyjki odległej od Jasieńca o kilkanaście kilometrów wysyłano go do Iłży na pierwsze nauki. Tam w grodzie praszczura poznał swą nieśmiertelną miłość.

Po powrocie z zagranicy, Tadeusz stracił wszelki ślad, i byłby może zapomniał o swej wielkiej miłości, gdyby nie przypadek.

W dziecinnym pokoju odnalazł swój pamiętnik pisany przed laty.

Czytając zżółkłe kartki, odgrzebywał w sobie wspomnienia. W miarę przeżywania swej młodości, budziło się w nim coraz większe i gorętsze pragnienie odzyskania ukochanej.

Przecież wychowywali się razem, razem spędzali wakacje, wyznali swoją miłość matce Tadeusza. Zdawałoby się, że nic nie stoi na przeszkodzie ich związkowi małżeńskiemu, tymczasem — stało się inaczej.

Jakieś utajone siły sprzęgły się przeciwko tym dwojga ludziom.

Legenda o Carlosie przeraziła najbliższe otoczenie Tadeusza. Przeraziła również i jego narzeczoną. Nad głową młodego Jastrzębca zawisło jakieś przekleństwo.

W dniu, gdy Wanda odkryła po raz pierwszy w formie bajki straszną prawdę swemu ukochanemu chłopcu, oboje z przerażeniem stwierdzili, że część przepowiedni Carlosa sprawdziła się już. Wszak Tadeusz był poświęcony Bogu na służbę, był ostatnim potomkiem po mieczu...

Tego dnia, gdy wbrew „bzdurom szarlatana, które nie wiedzieć jakim cudem przetrwały po dziś dzień", postanowili oboje pobrać się w najbliższym czasie, stało się nowe nieszczęście.

Podczas przejażdżki na jeziorze, oboje wpadli do wody. Tonęli.

— — — — — — —

Minęło kilka lat. Nadszedł rok 1929. Odnajdujemy Tadeusza w Paryżu, gdzie poznaje przypadkowo niejakiego Jana Maura, z którym jak się to później okaże, zwiąże go życie bardzo silnie. Jan Maur i Tadeusz Jastrzębiec to dwa zupełnie odrębne typy. Pierwszy wychowany w biedzie i codziennej walce o jutro niema czasu na zaprzątanie sobie głowy miłością.

Tadeusz — wręcz przeciwnie. Żyjąc pod wrażenie niesamowitej przepowiedni i buntując się przeciw woli swej matki całe swoje życie skupił dokoła słowa „miłość".

Uczucie to stało się przyczyną zerwania stosunków z najbliższą rodziną. Młody Jastrzębiec w uporze swoim staczał się coraz niżej w drabinie społecznej wielkiego miasta.

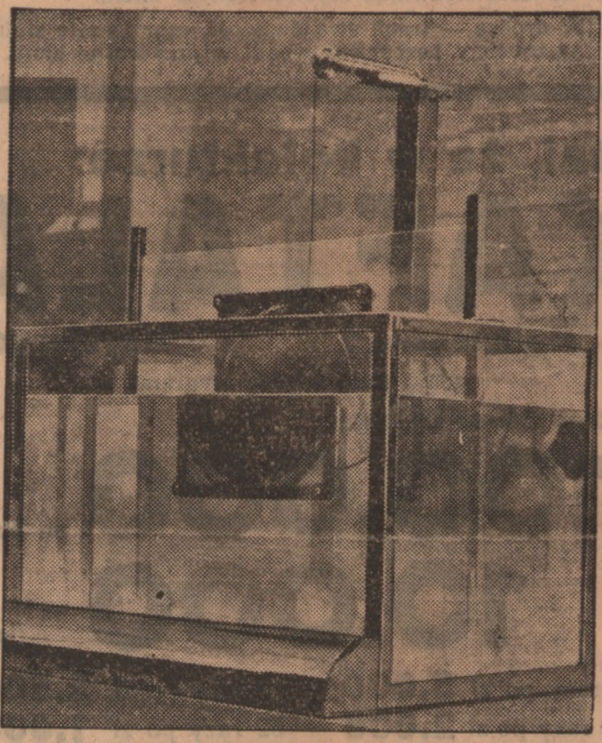
W tym właśnie czasie poznaje Jana Maura, kolegę z Ecole des Sciences Politiques.

— — — — — — —

Maur jak rzekliśmy żył w nieopisanej nędzy. Czuł, że za kilka dni stanie się ciężarem społeczeństwa. Stanie się jednostką, która niewiadomo poco przyszła na świat, jednostką, która będzie każdemu przeszkadzać, jednostką dla której wzamian litości ma się pogardę, gdyż litość brzydzi się ludźmi zdrowymi w rozkwicie wieku.

(Ciąg dalszy jutro w normalnym odcinku powieściowym).

Głośnik „grający" pod wodą

Jeszcze kilka lat temu musiano chronić głośniki radiowe przed wilgocią. Dziś buduje się głośniki specjalnie odporne na działanie wilgoci, które można nawet umieścić w wodzie

Przez jasne okienko

„Optymista"

Trzeci już wieczór od chwili ukazania się małej, białej broszurki — miesięcznika, spędziłem w prawdziwej, jasnej i jakżesz pogodnej atmosferze ducha. Trzeci raz w miesięcznych odstępach, zawędrował do mnie „Optymista" dzięki uprzejmości Polskiego Radja i wniósł do mego „psychicznego wnętrza" jakiś ożywczy powiew lepszego jutra i siłę do nowego zrywu.

„Jest rzeczą niewątpliwą — pisze już na wstępie dr. Adam Skąpski — że ten układ stosunków gospodarczych i społecznych, który nazywamy popularnie kryzysem, zaciążył nietylko nad naszemi warunkami materjalnemi ale i nad naszą psychiką. Kto wie, czy to drugie nie jest nawet gorsze, bo zmiany ludzkiej psychiki, ludzkiego nastawienia się do życia są bardzo nieodwracalne, trudniejsze do odrobienia niż warunki zewnętrzne, chociał napozór wydaje się przeciwnie.

Dzisiaj już nietylko ci, którzy istotnie ciężko i bezpośrednio cierpią materjalnie — bo tym trudno się dziwić — ale wszyscy niemal poddają się psychozie powtarzania na prawo i lewo, jak strasznie źle jest i o ile gorzej jeszcze będzie.

To już nie jest chęć usprawiedliwionego objektywizmu — to jest życie w atmosferze trwożnego ale połączonego ze sadystycznym dreszczykiem oczekiwania, czem życie gruchnie nas jeszcze w łeb, z tkwiącym wewnątrz nas i świadomie wspomaganym odruchem, by się „zadekować" gdzie jak najdalej od frontu walki z życiem, gdzieś przycupnąć na jakiejś posadce, z której możnaby ostrożnie, ale bezpiecznie obserwować, co będzie dalej. To jest wyrabianie u siebie i u drugich biernej świadomości zła".

Istotnie. Są to ludzie chorzy, których władze umysłowe zostały sparaliżowane lękiem przed jutrem, być może — że są to ludzie chorzy fizycznie, w których energja życiowa, radość życia i chęć do niego słabnie w miarę zaniku najwartościowszych sił żywotnych. Ale, by tak było — trzeba być najpierw starcem, tymczasem zjawisko daje się zaobserwować nawet wśród młodzieży.

I w tem właśnie miejscu należy podkreślić silnie głos pewnego młodzieńca, który pesymizm młodzieży zwala na pokolenie starsze.

Pisze on, że „może to będzie przykre dla wielu starszych, ale muszę to napisać co wielu moich kolegów i ja — czujemy. Jesteśmy pełni zapału (starsi w tem miejscu kiwają głowami i mruczą: Oj ta młodzież), garniemy się do pracy i wiele, wiele mamy zainteresowań. To nieprawda, że młodzież żyje tylko sportem, czyż wszędzie na każdem miejscu nie widać najrozmaitszych zainteresowań młodzieży? Trzeba je tylko zauważyć.

My doskonale rozumiemy, że t. zw. „ciężkie czasy" usposabiają starsze społeczeństwo pesymistycznie, ale dlaczego nam wiecznie podcinają skrzydła? Nam się marzą i wielkie dzieła architektoniczne i wielkie wynalazki i opasanie skrzydłami polskiemi wszystkich lądów i mórz świata, a słyszymy tylko naokoło jedno i to samo: „Zobaczysz, nie będziesz się tak zachwycał światem, jak ukończysz nauki i będziesz szukał napróżno posady".

Jeśli tak, to po djabła się uczyć? Przepraszam za nieparlamentarny zwrot, ale naprawdę chcemy, ażeby ten nasz optymizm młodzieńczy, dający nam siłę do nauki w naprawdę trudnych nieraz warunkach nie zalewano jadem pesymizmu. Optymizm jest twórczy, co będzie, jeśli go stracimy?"

Z prawdziwą radością społeczeństwo polskie powinno powitać inicjatywę ludzi wierzących we własne siły. Zwracam się jako recenzent tej broszurki - miesięcznika już nie jako krytyk, bo trudno jest krytykować rzecz doskonałą, ale proszę aby każdy przekonał się sam, ile niezwykle wartościowych skarbów dla siebie odnajdzie w tych kilku zadrukowanych stronicach papieru.

Przyznać, a raczej stwierdzić muszę, że wydawnictwo to nie potrafiło, czy nie chciało dotychczas zabrać się do rzeczowego rozreklamowania swych idei wśród najszerszych mas społeczeństwa.

Gdzieś, komuś wpadnie do rąk taka broszurka — podawana potem z rąk do rąk, a na pytanie gdzie można ją kupić — każdy wzrusza ramionami i mówi — „Nie wiem".

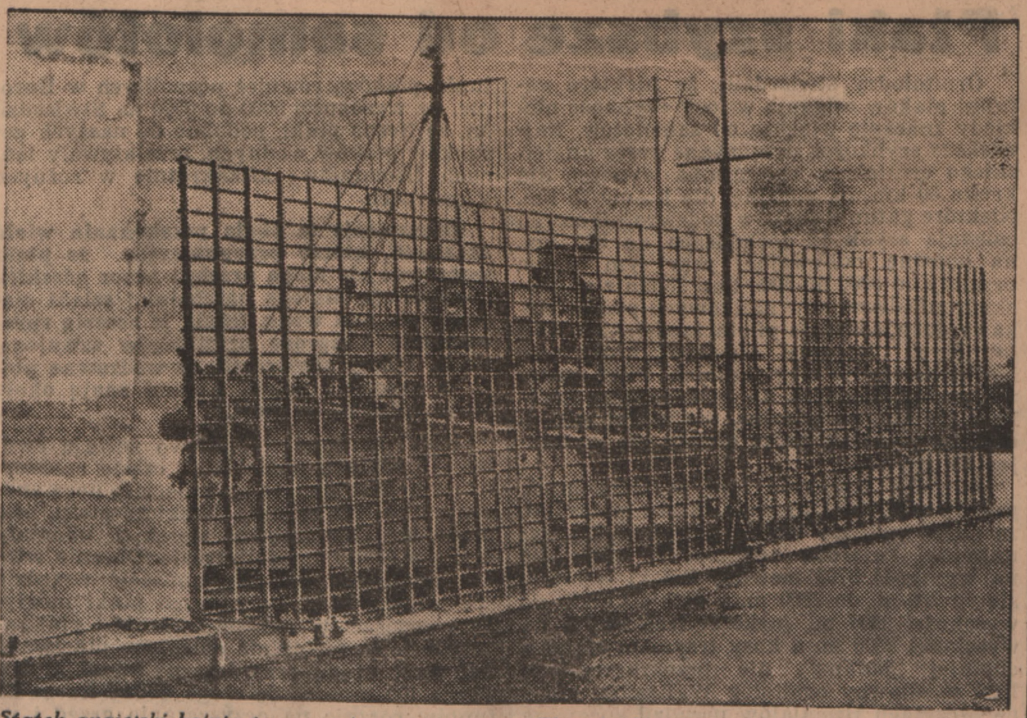
Otóż celem ułatwienia ludziom dobrej woli — którzy zechcieli przeczytać tych kilka słów — bezpośredniego kontaktu ze źródłem optymizmu w Polsce — podaję adres redakcji: Warszawa, Marszałkowska 61, m. 6. Nie chcę nikogo namawiać gorąco do tego, by już dziś stał się członkiem „Radjowego Klubu Optymistów". Nie chcę — bo się obawiam, że posądzono by mnie o akwizytorstwo na rzecz cudzej sprawy. Powiem tylko dwoma słowami popularnej piosenki: „Spróbuj, przekonaj się!"

Prenumerata kwartalna wynosi zaledwie 1,50 zł. — Konto czekowe PKO. 20009.

Oto drogi dla pesymistów, którzy mogą zostać bardzo szybko rekonwalescentami, cóż z tego, kiedy, jak mówi Wyspiański „wieleby już mogli mieć, ino oni nie chcą chcieć".

(K.).

Tarcza celownicza na morzu

Statek angielski holuje tarczę celowniczą z portu Thornbush w Szkocji na morze, gdzie odbędzie się ostre strzelanie marynarki wojennej

Od naszych korespondentów

GRUDZIĄDZ

Posiedzenie Zarządu Głównego

Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu

W poniedziałek, dnia 28 września r. b. odbyło się w siedzibie Centrali Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu w Grudziądzu posiedzenie Zarządu Głównego z udziałem reprezentantów Towarzystw Związkowych z całego Pomorza. Zebraniu przewodniczył prezes Związku p. poseł Tadeusz Marchlewski.

Na wstępie dyrektor Centrali p. Jerzy Radojewski odczytał protokół z ostatniego posiedzenia Zarządu Głównego i zdał sprawozdanie z wykonanych uchwał, poczem wysłuchano sprawozdania z rozpoczętej akcji zbiórki na F. O. N. i zatwierdzono tekst odezwy do kupiectwa pomorskiego.

Następnie Zarząd Główny uchwalił zwołać na niedzielę, dn. 15 listopada r. b. w Tczewie walne roczne zebranie delegatów oraz Kongres Kupiectwa Pomorskiego. W ogólnych zarysach program przedstawia się następująco:

Godz. 10,00 — uroczyste nabożeństwo; godz. 11,30 — walne roczne zebranie delegatów (obrady wewnętrzne); godz. 16,30 — Kongres z udziałem władz.

Na Kongresie przewidziane są referaty i koreferaty na temat oddłużenia kupiectwa, kredytów, odsetek, ubezpieczeń społecznych, polityki skarbowej, udziału kupiectwa pomorskiego w handlu zagranicznym, racjonalizacji handlu i t. p.

Przed Kongresem odbędzie się w dniu 29 października r. b. posiedzenie Zarządu Głównego, zebranie Komisji Wnioskowej oraz konferencja prasowa.

Sprawozdanie finansowe zdał skarbnik Związku p. Karol Piątkowski, przedstawiając bilans za rok 1935/36 i projekt preliminarza budżetowego na rok 1936/37, które Zarząd Główny przyjął bez poprawek, wyrażając skarbnikowi uznanie za jego planową i przezorną gospodarkę finansową.

Sprawozdanie z terenu Izby Przem.-Handlowej zdał p. prezes Marchlewski, informując o zamierzonem powołaniu do życia Komisji Handlu Wewnętrznego, w skład której wejdą przedstawiciele poszczególnych branż, a także o pertraktacjach z W. M. Gdańskiem w sprawie kontyngentów.

Dalej scharakteryzowano sytuację gospodarczą za m-c. wrzesień r. b., zapoznano się z programem zjazdu delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego w Warszawie, który ma się odbyć w dniu 10 października r. b. i wysłuchano sprawozdania z wizytacji Towarzystw w Brusach i Wąbrzeźnie.

W wolnych głosach i wnioskach prezes Towarzystwa Kupców Samodzielnych w Lidzbarku omówił sprawę praktyk wakacyjnych, odbywanych przez uczniów Szkół Handlowych oraz stosunek władz samorządowych do kupiectwa.

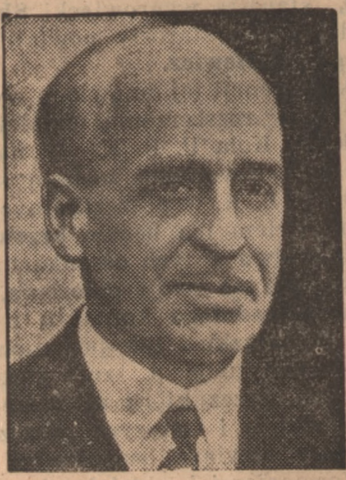
Na tem posiedzenie zamknięto.

GDAŃSK

Ustąpienie p. Lestera

sukcesem gdańskich narodowych socjalistów?...

Wczorajsze gdańskie dzienniki narodowo-socjalistyczne przyniosły obszerne sprawozdania z Genewy o wysunięciu kandydatury dotychczasowego Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku, p. Lestera, na stanowisko zastępcy generalnego sekretarza Ligi Narodów. Poza relacjami z Genewy, dzienniki te przytaczają również głosy prasy polskiej i angielskiej w tej sprawie.

Wysoki Komisarz Lester

Ponadto urzędowy organ partii, „Der Danziger Vorposten“, w artykule swego naczelnego redaktora przedstawia ustąpienie p. Lestera ze stanowiska Wysokiego Komisarza Ligi Narodów, jako **sukces planowej polityki narodowych socjalistów w Gdańsku,** nazywając p. Lestera „mącicielem gdańskiej polityki wewnętrznej“. Obecnie... **„jedynie partja narodowo-socjalistyczna ma głos i nikt inny“** w sprawach wewnętrznych Gdańska. „Sen — opozycjonistów — skończył się. Grupy partyjne nie mają znaczenia. Nie ma żadnego celu być przeciwnikiem partii narodowo-socjalistycznej. Przeciwstawianie się woli partii narodowo-socjalistycznej stało się nonsensem. Narodowy socjalizm w Gdańsku odniósł moralne zwycięstwo“ itd. itd.

Rozumie się, że ta fanfara zwycięstwa opublikowana została przez urzędowy organ gdańskiej partii narodowo-socjalistycznej **celem pognębienia przeciwników partyjnych.** Czy nie zawcześnie ją zatrąbiono?... Poczekamy. Zobaczymy.

GDYNIA

Jeszcze o pobycie „Piłsudskiego“ w Montrealu

Serdeczne echa w prasie kanadyjskiej

Po przyjeździe „Piłsudskiego“ do Gdyni, **o którym** wczoraj donosiliśmy, Redakcja nasza otrzymała pakiet gazet kanadyjskich, **omawiających szeroko wizytę polskiego transatlantyka w stolicy Kanady.** W prasie angielskiej w Montrealu wiadomości o pobycie „Piłsudskiego“ zamieszczone są **na czołowych miejscach** i zawierają zarówno opisy samego statku, jak i szczegółowe relacje z uroczystości, jakie wizycie polskiego motorowca towarzyszyły.

W związku z przyjęciem „iłsudskiego“, wśród Polonii w Montrealu zawiązał się **specjalny komitet obywatelski,** który wydał odezwę, wzywającą wszystkie polskie organizacje w Kanadzie, **aby wzięły udział w powitaniu statku** przez przysłanie swoich delegacyj ze sztandarami, albo przynajmniej, jeżeli odległość na to nie pozwoli, — depesz powitalnych. Nic też dziwnego, że na pirsie **Jaques Cartier,** do którego przybił w dniu 19 września „Piłsudski“ w chwili jego przybycia zgromadziły się **tysiączne tłumy i powiewał las sztandarów.**

Szczególnie wzruszającym momentem powitania było **wręczenie p. kpt. Stankiewiczowi, dowódcy statku, tradycyjnego chleba i soli przez przedstawicieli Polonii kanadyjskiej.** Poza tym dla członków załogi statku i znajdującej się na pokładzie delegacji Zw. Harcerstwa Polskiego, Polonia w Montrealu urządziła **akademię.**

Bardzo efektownie wypadło również **powitanie statku przez eskadrę samolotów wojskowych,** dowodzoną przez oficera armii kanadyjskiej, **Polaka z pochodzenia por. Byczkowskiego.** Samoloty unosząc się nad statkiem, **salutowały go w powietrzu.**

Delegaci Polonii Kanadyjskiej pp. Maria Stoklasowa i sędziwy Franciszek Wylot w chwili wręczania p. kpt. Stankiewiczowi chleba i soli. Od prawej konsul gen. R. P. w Ottawie p. J. Pawlica

Jak widzimy, wizyta polskiej bandery w stolicy rozległej Kanady, **wywołała oddźwięk niezwykle serdeczny** i doskonale przysłużyła się propagandzie polskiej marynarki handlowej **za Oceanem.**

Golub

Lekkoatletyczne zawody Związku Strzeleckiego

W dniu 4 października br. o godz. 13,30 Oddział Związku Strzeleckiego Golub urządza zawody lekkoatletyczne w Golubiu (na boisku miejskim).

W programie następujące konkurencje: mężczyźni: bieg 100, 800 i 1500 m, skok wdal i wzwyż, rzut dyskiem, granatem i pchnięcie kulą; kobiety: bieg 60 m, skok wdal, wzwyż, pchnięcie kulą.

Ponadto rozgrywki w siatkówkę.

Udział biorą członkowie Zw. Strzeleckiego miejsc. oddziału oraz z terenu powiatu, jak również proszeni są o uczestnictwo członkowie innych organizacyj WF i PW m. Dobrzynia. Zgłoszenia pod adresem: Zarząd Oddziału Zw. Strzeleckiego — Golub.

Odprawa drużynowych i przybocznych Chorągwi Pomorskiej Harcerzy

rejonami w dniu 4 października 1936 r.

Na dzień 4 października rb. zostały zwołane odprawy drużynowych i przybocznych Chorągwi Pomorskiej Harcerzy 6 rejonami:

w Chełmży — dla hufców: toruńskiego, wąbrzeskiego, chełmżyńskiego, chełmińskiego;

w Brodnicy — dla hufców: brodnickiego, lubawskiego i drużyn działdowskich;

w Grudziądzu — dla hufców: grudziądzkiego i świeckiego;

w Pucku — dla hufców: gdyńskiego, puckiego i wejherowskiego;

w Kościerzynie — dla hufców: kościerskiego i kartuskiego;

w Chojnicach — dla hufców: chojnickiego, sępólskiego i tucholskiego;

w Tczewie — dla hufców: tczewskiego i starogardzkiego.

Odprawa odbędzie się w formie ćwiczeń polowych, na których omówione będą sprawy związane z rozpoczęciem trzyletniego „wyścigu pracy“, sprawy wyszkoleniowe oraz różne sprawy organizacyjne.

Zaznacza się, że uczestnicy odprawy korzystają z 82% zniżek kolejowych, które otrzymać mogą u właściwego Komendanta PW. Osobnych zawiadomień o odprawie rozsyłać się nie będzie. Czas trwania odprawy przewidziany jest od godz. 10 do godziny 17-tej.

Świecie

(ś) **Włamanie do składu bławatów w Bukówcu. Skradli za około 3000 zł towaru.** Jednej z ostatnich nocy, nieznani dotąd sprawcy dokonali śmiałego włamania do sklepu towarów łokciowych żyda Lipszyca w Bukówcu. Złodzieje, a było ich kilku, zdołali zabrać rozmaitych towarów łokciowych łącznej wartości około 2.700 złotych. Powiadomiona o włamaniu policja wdrożyła pościg. Należy dodać iż właśnie przed rokiem dokonano podobnego włamania do wymienionego składu; jednakże sprawców zdołano wtedy rychło ujawnić.

Wielkie zawody strzeleckie powiatu świeckiego

W niedzielę, dnia 4 października 1936 r. odbędą się dla powiatu świeckiego wielkie zawody o mistrzostwo powiatu świeckiego w strzelaniu bronią małokalibrową i bronią wojskową.

Dzielnych zwycięzców oczekuje pochwała ze strony Władz Powiatowych oraz liczne cenne nagrody.

Ale mniej chodzi o pochwały i o nagrody — przede wszystkim rozchodzi się o wykazanie naszej gotowości obrony Ojczyzny nie zdawkowemi frazesami, lecz skuteczną dzielnością osobistą i umiejętnem wykorzystaniem tych środków obronnych, które Ojczyzna w razie niebezpieczeństwa nam da do ręki.

Dokładne warunki zawodów rozplakatowane są w całym powiecie.

Do zawodów strzeleckich o mistrzostwo powiatu świeckiego ma prawo stawać każdy (a) obywatel (ka), który (a) posiada przynajmniej III. klasę (bronzową) Odznaki Strzeleckiej ważnej na rok 1936 w wypadku, gdy jest stowarzyszony (a).

Dla niestowarzyszonych obowiązuje posiadanie przynajmniej II klasy (srebrnej) Odznaki Strzeleckiej ważnej na rok 1936.

Idźmy więc wszyscy na zew poważnych obecnie chwil z hasłem:

„Ćwicz oko i dłonie
„W Ojczyzny obronie“.

Podgórz

— Obwieszczenie o ponownem zgłoszeniu się do rejestru poborowych na zasadzie art. 26 ustawy z dnia 23. 5. 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym. Wzywam wszystkich mężczyzn podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, urodzonych w r. 1916 zamieszkałych na terenie tut. gminy (miasta), aby w okresie od dnia 1 października do dnia 30 listopada 1936 r. zgłosili się osobiście w zarządzie w Podgórzu ponownie do rejestru poborowych przedstawiając zaświadczenie o pierwszej rejestracji oraz dokument stwierdzający datę i miejsce urodzenia. Do zgłoszenia się obowiązani są również wszyscy ci mężczyźni starszych roczników do lat 50, którzy z jakichkolwiek powodów dotąd obowiązkowi wojskowemu zadość nie uczynili, lub przed komisję poborową nie stawili się.

W razie niemożności osobistego zgłoszenia się we właściwym dla miejsca zamieszkania zarządzie gminnym (miejskim) lub też nieposiadania miejsca zamieszkania, można obowiązkowi temu uczynić zadość w zarządzie gminnym (miejskim) miejscu swego pobytu. Winni niedopełnienia, bez uzasadnionych przyczyn, obowiązku zgłoszenia się do rejestru w wyżej wymienionym terminie, ulegną karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3000 zł albo jednej z tych kar stosownie do art. 99 wyżej wymienionej ustawy.

Podgórz dnia 29 września 1936 r.

Burmistrz
Stamirowski.

KALENDARZYK

Piątek, 2. 10.: Aniołów Stróżów.
Sobota, 3. 10.: Teresy od Dzieciątka Jezus

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY

W dalszym ciągu pogoda o zachmurzeniu zmiennym z większymi rozpogodzeniami w zachodniej, a z przelotnymi opadami we wschodniej połowie kraju. Chłodno. Umiarkowane wiatry północno-zachodnie i zachodnie.

STAN WODY W WIŚLE

Poziom wody w Wiśle wynosił dnia 1 bm. o godzinie 7-mej rano (w nawiasach stan z dnia poprzedniego): Kraków — 1,62 (153); Zawichost + 2,30 (2,08); Warszawa + 0,96 (0,91); Toruń + 0,51 (0,51); [illegible]n + 0,49 (0,50); Chełmno + 0,33 (0,35), [illegible]ądz + 0,51 (0,56); Korzeniewo + 0,67 (0,[illegible]) Piekło — 0,08 (0,04); Tczew — 0,15 (0,12), Einlage + 2,48 (2,16); Schiewenhorst + 2,64 (2,38).

Na bruku bydgoskim

— **Popierajmy imprezy Tygodnia Szkoły Powszechnej.** Dnia 4 bm. o godz. 19 odbędzie się w salach Resursy Kupieckiej wielka zabawa taneczna na rzecz Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

— **Przy Kole Szybowcowym Bydgoszcz** uruchamia się sekcję spadochronową. W drugiej połowie października rozpoczną się kursy spadochronowe. Na kurs przyjmowani będą jedynie członkowie Koła Szybowcowego Bydgoszcz. Zapisy na członków sekcji spadochronowej przyjmuje Sekretarjat Koła Szybowcowego, ul. Marszałka Focha 28 m. 4. codziennie w godz. od 18—20 oprócz niedziel i świąt.

— **Dancing Polskiego Czerwonego Krzyża.** W niedzielę, dnia 4 bm. o godz. 17. odbędzie się w sali malinowej hotelu „Pod orłem" dancing, z którego dochód przeznacza się na organizację i szkolenie drużyn ratowniczych.

— **Zw. Powstańców i Wojaków O. K. VIII placówka III Wilczak-Okole** urządza w sobotę 3 bm. o godz. 19 w sali p. Kowalskiego przy ul. Wrocławskiej swą doroczną zabawę jesienną.

— **Zwłoki noworodka w lesie.** Na Biedaszkowie w lesie znaleziono przedwczoraj zwłoki noworodka w stanie silnego rozkładu. Przypuszczalnie trup znajdował się już kilka tygodni w lesie. Pochodzenia zwłok nie zdołano do tej pory ustalić.

— **Pożar na przedmieściu.** Na Szwederowie w piwnicy domu nr. 18 przy ul. Dąbrowskiego, stanowiącym własność p. Kucharskiego — wybuchł w dniu wczorajszym groźny pożar. Zawezwana straż pożarna dopiero po godzinnej akcji ratowniczej zdołała pożar stłumić. Wysokości strat dotychczas nie ustalono.

— **Katastrofa motocyklu podczas próbnej jazdy.** Mieszkaniec Bydgoszczy 33-letni technik Leon Breit (ul. Fordońska 104) uległ nieszczęśliwemu wypadkowi podczas próbnej jazdy na motocyklu. Maszyna została rozbita, zaś Breit odniósł dość poważne obrażenia, tak, iż musiał uciec się do pomocy lekarza w szpitalu miejskim.

Zebrania — Odczyty

— **Zarząd Zw. Towarzystw Polsko-Francuskich** zaprasza wszystkich interesujących się kulturą francuską na towarzyskie zebranie, które odbędzie się w niedzielę, dnia 4 bm. o godz. 17 w sali restauracji Berendta przy ul. Dworcowej.

— **Tom. Gimn. Sokół III Oddział Konny.** Przypomina się druhom o ćwiczeniach gimnastycznych, które się odbywają w piątki od godz. 19—21 w sali gimnastycznej przy ul. Kordeckiego.

— **Tow. Gimn. Sokół III.** Zebranie zarządu odbędzie się we wtorek, dnia 6 bm. o godz. 19.30 u druha Woźniaka ul. Gdańska 1/4. Ważne sprawy, obecność wszystkich konieczna.

— **R. K. S. „Amator".** W piątek, dnia 2 bm. o godz. 20 zebranie plenarne klubu, połączone ze schadzkami sekcji piłki nożnej i sekcji ciężko-atletycznej. Konieczny udział wszystkich piłkarzy i atletów. W niedzielę mecze piłkarskie z Gwiazdą i wyrzyską „Łobżanką".

Ze sportu

ZAWODY BOKSERSKIE ASTORIA — G. K. S. GRUDZIĄDZ.

W przyszłą niedzielę odbędzie się w Bydgoszczy pierwsze spotkanie **o drużynowe mistrzostwo bokserskie Pomorza** pomiędzy bydgoską **Astorią a Grudziądzkim Klubem Sportowym** (Pepege). Zawody odbędą się w Resursie Kupieckiej i to już w południe punktualnie o godz. 11,30. Drużyny wystąpią we wszystkich wagach w następującym składzie (na pierwszym miejscu „astoriacy"):

waga musza: Wypijewski—Kwiatkowski,
waga kogucia: Wojtkowiak—Krzemiński III,
waga piórkowa: Radomski II—Janikowski,
waga lekka: Dorsz—Krzemiński I,
waga półśrednia: Karasek—Witkowski,
waga średnia: Sobek—Trzybiński,
waga półciężka: Łukowski—Sobociński,
waga ciężka: Borożyński—Lutobarski.

Dostosowywując się do obecnych ciężkich warunków, **obniżono znacznie ceny wstępu,** a w dodatku młodzież szkolna płaci tylko połowę.

NIEDZIELA PIŁKARSKA
na boisku im. Świtały w Bydgoszczy.

W niedzielę odbędą się na boisku im. Świtały następujące zawody piłkarskie. O godz. 10 walczyć będzie KS. Leo z TG. Sokół Nakło i o godz. 12 II RKS Amator z KS. „Łobżanka" Wyrzysk o mistrzostwo C-klasy Pom. OZPN.

Następnie odbędą się spotkania piłkarskie o mistrzostwo B-klasy Pom. OZPN. O godz. 14 spotka się Sokół V z miejscową Astorią a o godz. 16 RKS Amator z OPN. Gwiazda. Wstęp na boisko 25 gr.

Dzień w Bydgoszczy

Piątek, dnia 2 października

Wielkiemu Marszałkowi w hołdzie

Wycieczka kolejowców bydgoskich do Warszawy

W czwartek, dn. 1 bm. wyjechała do Warszawy pociągiem pospiesznym wycieczka bydgoskiego ogniska **Kolejowego Przysposobienia Wojskowego.**

Uczestnicy wycieczki K. P. W. z Bydgoszczy złożą w piątek hołd pamięci Marszałka Piłsudskiego w Belwederze, poczem zwiedzą wystawę metalową.

Wycieczkę prowadzi znany działacz społeczny w gronie kolejowców, prezes p. **Franciszek Hoffmann.**

Bydgoski Biały Krzyż rozszerza swą działalność na okoliczne powiaty

Z konferencji starostów 6 powiatów z zarządem P. B. K. i gen. Chmurowiczem

Jak już o tem donieśliśmy, w Bydgoszczy odbyło się doroczne walne zebranie członków Polskiego Białego Krzyża, na którem komendant garnizonu miejscowego gen. **Chmurowicz** wyraził pełne uznanie dla pracy P. B. K., podnosząc jego zasługi na polu oświaty żołnierza w tut. garnizonie.

Polski Biały Krzyż w Bydgoszczy przystępuje obecnie **do rozszerzenia swej działalności na teren okolicznych powiatów.** W związku z tym odbyła się w Kasynie Oficerskim w Bydgoszczy konferencja sześciu starostów powiatów okręgu bydgoskiego, przy udziale przedstawicieli zarządu koła bydgoskiego Polskiego Białego Krzyża i komendanta garnizonu gen. Chmurowicza.

W konferencji tej poza gen. Chmurowiczem, przewodniczącą Koła P. B. K. p. **Stabrowską** i prezesem sekcji propagandowej dr. **Nieduszyńskim** uczestniczyli pp.: starosta bydgoski **Suski,** starosta wyrzyski **Muzyczka,** starosta chodzieski **Siekierzyński,** starosta żniński **Wuyek,** starosta wągrowiecki **Skąpski** i przedstawiciel starosty powiatu szubińskiego **Rodziewicz.**

Na konferencji tej omówiono wytyczne dotyczące rozszerzenia działalności bydgoskiego Koła P. B. K. W najbliższym czasie utworzone zostaną sekcje Oddziału P. B. K. w poszczególnych powiatach. Celem ich będzie **krzewienie idei żołnierstwa** w tych ośrodkach, które ze względu na swoje położenia, nie mają bezpośredniego kontaktu z wojskiem. W związku z tym postanowiono wznowić instytucję t. zw. rodziców chrzestnych, przez którą za pośrednictwem młodzieży i starszych poszczególne powiaty nawiążą bezpośredni kontakt z formacjami i oddziałami wyznaczonymi przez komendanta garnizonu.

Po dożynkach powiatowych

W sali Wydziału Powiatowego w gmachu Starostwa odbyło się posiedzenie likwidacyjne Komitetu „dożynek powiatowych".

Na zebraniu tym Komitet przyjął do wiadomości sprawozdanie z organizacji „dożynek", uchwalając wysłać specjalne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do urządzenia i uświetnienia pięknego tego obchodu rolnictwa powiatu bydgoskiego.

Przewodniczący Komitetu p. wicestarosta mgr. **Robakowski** złożył serdeczne podziękowanie członkom Komitetu za współpracę na ręce prezeski Zw. Kół Włościanek p. Alkiewiczowej i prezesa W. T. K. R. dyr. **Radzimińskiego,** podnosząc z uznaniem pełną poświęcenia pracę sekretarza Komitetu p. **Pawlickiego.** Osobne podziękowanie złożył p. wicestarosta Robakowski p. **Łuczkowskiej** z Lucimia za przygotowanie grup włościanek, oraz — na ręce p. red. **Kościelskiego** — dla całej prasy bydgoskiej za wydatną propagandę „dożynek powiatowych".

Tylko zorganizowani lokatorzy mogą skutecznie strzec swoich praw

Z wielkiego informacyjnego zebrania Zw. Lokatorów Zach. Polski

Odbyło się w dużej sali hotelu Lengninga w Bydgoszczy zebranie lokatorów i sublokatorów, zwołane przez **Oddział Centralnego Związku Lokatorów i Sublokatorów Zachodniej Polski** w Bydgoszczy przy współudziale delegatów zarządu głównego z Poznania.

W szczelnie wypełnionej sali zgromadziło się około 400 członków i sympatyków.

Zebranie zagaił prezes Oddziału bydgoskiego p. dr. **Gadomski,** który w krótkim referacie podał do wiadomości działalność dotychczasową bydgoskiego Oddziału.

Między innemi czynnościami wewnętrznemi Oddziału udzielono od kwietnia 1934 roku do kwietnia 1936 oprócz członków **ponad 3000 porad prawnych bezpłatnych ubogim i bezrobotnym,** sporządzono około 350 pism, rozpatrzono przez udział w komisji dla zaopiniowania wniosków o moratorium około 100 wniosków, postarano się na ich prośby 25 bezrobotnym o pracę itd. P. dr. Gadomski zwrócił również uwagę, że przeważna część niesnasek wynika niepotrzebnie z nieświadomości przepisów ustawy, wobec czego zachęcał do organizowania się i popierania dążeń Związku.

Następnie wygłosił treściwy, o bardzo ważnym dla każdego lokatora znaczeniu referat prezes zarządu głównego p. mgr. **Jabłkowski z Poznania,** który przyjęty został licznemi oklaskami zebranych. W referacie tym poświęconym szczególnie żądaniom ruchu lokatorskiego, udowodnił skuteczność działań organizacyj opartych na zdrowych i racjonalnych zasadach zgodnych z dobrem całego społeczeństwa, do jakich również należy Centralny Związek Lokatorów i Sublokatorów Zachodniej Polski. Referent wykazał również racjonalnymi dowodami konieczność organizowania się, celem chronienia ustawą przewidzianych praw lokatorskich, jak również konieczność ustanowienia przedstawicieli do władz centralnych. Przemówienie prezesa zarządu głównego p. mgr. Jana Jabłkowskiego przyjęte zostało przez zebranych z prawdziwym uznaniem. W ciągu dalszym wysunięto projekt założenia przy Związku Lokatorskiej Kasy Pośmiertnej, zrealizowanie którego po krótkiej dyskusji odłożono na przyszłość. Wyczerpujący referat o Lokatorskiej Kasy Pośmiertnej wygłosił p. **Stybel,** skarbnik głównego zarządu z Poznania. Wyjaśnień prawnych w licznych zagadnieniach udzielał syndyk prawny Centralnego Związku Lokatorów i Sublokatorów Zachodniej Polski zarządu głównego z Poznania p. mecenas dr. **Chrzanowski** z Poznania.

Ponieważ zebranie miało charakter informacyjny nie powzięto żadnych uchwał. Po wyczerpaniu zasadniczego tematu przewodniczący p. dr. Gadomski solwował zebranie.

Karnety ze znaczkami pocztowymi

W grudniu 1935 r. wprowadziło Ministerstwo Poczt i Telegrafów do sprzedaży karnety ze znaczkami pocztowymi.

Karnety te zawierają po cztery znaczki wartości 10, 15 i 25 gr. Cena sprzedażna karnetu wynosi 2 zł.

Początkowo karnety te były sprzedawane tylko w większych urzędach pocztowych. Obecnie rozszerzono tę sprzedaż również na mniejsze urzędy i agencje poczt.-telekom., zwłaszcza znajdujące się w miejscowościach letniskowych lub uzdrowiskowych.

Karnety ze znaczkami pocztowymi można nabyć również u pracowników „poczt peronowych".

Wydanie karnetów — połączone ze znacznym kosztem — umożliwia szybkie obsłużenie klienteli, oraz posiada pewną wartość szczególnie dla filatelistów

DYŻUR APTEK.

— **Dyżur nocny aptek** do dnia 4 października rb. włącznie pełnią: Apteka Piastowska, ul. Śniadeckich 49, tel. 36-82 i Apteka pod Orłem, Rynek Marsz. Piłsudskiego 1, tel. 30-98.

Scena i kulisy

Przedstawienie teatralne LOPP

Obwód Miejski Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej chcąc umożliwić tutejszemu obywatelstwu uczestniczenie w ostatniej nowości Tadeusza Konczyńskiego „Zburzenie Jerozolimy", epilogu wojny rzymsko - żydowskiej, komunikuje, że zakupił na dzień 7 bm. przedstawienie teatralne.

Bilety nabywać można codziennie w Sekretarjacie Obwodu Miejskiego LOPP, Konarskiego 5a, tel. 36-70 w godzinach od 10 do 14.

Z uwagi na popularność przedstawień L. O. P. P. jak również otrzymania lepszych miejsc wskazanem jest jak najwcześniejsze zaopatrywanie się w bilety.

Repertuar widowisk

Z teatru miejskiego

W piątek „Mąż z grzeczności" krotochwila Abrahamowicza i Ruszkowskiego.

W sobotę dane będzie dzieło T. Konczyńskiego **„Zburzenie Jerozolimy"** w świetnej realizacji reżyserskiej i aktorskiej.

„Matura" po cenach zniżonych. W niedzielę, dnia 4 b. m. ukaże się ostatni raz na przedstawieniu popołudniowem „Matura" Wł. Fodora w świetnem wykonaniu naszego zespołu, z udziałem **dyr. Szczurkiewiczowej.** Ceny miejsc zniżone, początek o godz. 16.

KINA.

ADRIA: „Szept miłości" i nadprogram.
APOLLO: „Tyś mój cały świat" i „Słońce w butelce" (dodatek kolorowy).
BAŁTYK: „Antek Policmajster" i „Sing-Sing".
KRISTAL: „Rozwód z przeszkodami" i bogaty nadprogram.
MARYSIEŃKA: „Mały marynarz".
REWIA: „Wielkie wydarzenie" i „Serce Indianki".

15-lecie Zw. Urzędników Miejsk.

Związek Urzędników Miejskich w Bydgoszczy, zrzeszający ogół urzędników samorządowych naszego miasta, obchodzi w dniu 5 bm. 15-lecie swego istnienia.

Z okazji tej odbędzie się w dn. 7 bm. o godz. 19 w Resursie Kupieckiej **uroczyste zebranie członków Związku,** połączone z herbatką towarzyską.

O działalności Z. U. M. napiszemy z okazji jubileuszu 15-lecia istnienia w swoim czasie.

Pracownicy PAST. na FON.

W dniu wczorajszym pracownicy Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej w Bydgoszczy wpłacili do kasy Administracji „Dnia Bydgoskiego Ilustrowanego" dalszą ratę na Fundusz Obrony Narodowej w kwocie 39.55 zł. Kwota ta zebrana została ze składek od ogółu pracowników, którzy — jak wiadomo — przeznaczyli część swoich poborów przez okres 6-miesięczny na rzecz F. O. N.

Zdeponowaną u nas kwotę przekażemy na konto właściwego Komitetu F. O. N.

Praktyczne kursy dla żon i córek pracowników kolejowych

Sekcja Gospodarcza Zarządu Okręgu Rodziny Kolejowej przy współudziale Sekcji Pań organizuje dla żon i córek pracowników kolejowych węzła bydgoskiego kursy haftu, robót ręcznych i kilimowych, oraz rysunków, kurs kroju i szycia, kurs gotowania i pieczenia, oraz kurs prania.

Kursy powyższe prowadzić będą kwalifikowane instruktorki, co daje gwarancję, że uczestniczki kursu zdobędą w krótkim czasie wiadomości, które pozwolą im na samodzielne wykonywanie prac według własnego upodobania i gustu. Doświadczenia w ubiegłym roku zebrane pozwolą Zarządowi Okręgu na **uniknięcie niedomagań organizacyjnych.** Celem omówienia organizacji kursów zwołuje się ogólne zebranie pań (żon i córek pracowników kolejowych) na dzień 2 bm. o godz. 18 w sali konferencyjnej Dyrekcji Kolejowej w Bydgoszczy, na którem będą przyjmowane zapisy na poszczególne kursy. Późniejsze zgłoszenia przyjmowane będą podczas lekcyj przez instruktorki.

Złodziej rowerowy-włamywacz skazany na 8 mies. więzienia

Sąd Grodzki w Bydgoszczy w wyniku przeprowadzonej onegdaj rozprawy karnej skazał na 8 miesięcy bezwzględnego więzienia 22-letniego robotnika **Narcyza Nowakowskiego** za kradzież roweru, połączoną z włamaniem do mieszkania.

Nowakowski przed kilkoma tygodniami włamał się do sieni jednego z domów przy ul. Kossynierów i skradł rower wartości 120 zł na szkodę **Maksymiliana Wojciechowskiego.** Śmiałemu włamywaczowi rower zdołano odebrać i zwrócić poszkodowanemu

Rozmowy polsko-niemieckie

Jak się dowiaduje Ajencja „Iskra" w połowie października odbędzie się w Warszawie wspólne zebranie polskiej i niemieckiej komisyj rządowych kontroli obrotu towarowego, na którym nastąpi ustalenie plafonu wywozu polskiego do Niemiec na listopad roku bież.

Termin płatności obu umów gospodarczych polsko - niemieckich, kontyngentowej i rozrachunkowej, został, jak wiadomo, przedłużony prowizorycznie o dalsze dwa miesiące, t. zn. do 31 grudnia rb. W związku z tym, prawdopodobnie jeszcze w końcu października, rozpoczną się rozmowy polsko-niemieckie w sprawie umowy handlowej. Rozmowy te będą się odbywały częściowo w Berlinie, częściowo zaś w Warszawie.

Zbiórka zboża na FON

W związku z akcją zbiórki zboża na F. O. N., prowadzoną przez wszystkie organy samorządu rolniczego, dowiadujemy się, iż w tych dniach ma być definitywnie rozstrzygnięta sprawa przewozów kolejowych zboża zebranego na FON. Jak dotychczas Ministerstwo Komunikacji odmówiło darmowego przewozu, zgadzając się zastosować ulgę równą zniżce udzielanej przy frachtach wojskowych. Obecnie są omawiane szczegóły związane ze stosowaniem wspomnianej ulgi. Tak samo w załatwieniu jest sprawa otwierania kont w PKO przez Komitety Daru Rolnictwa na FON.

Ulgi podatkowe dla inwestycyj przemysłowych

W dniu 2 października rb. odbędzie się zebranie komisji skarbowej Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie przy współudziale centralnych organizacyj przemysłowych, na którym omawiana będzie sprawa ulg w zakresie podatku dochodowego dla inwestycyj przemysłowych.

Sprawa ta była ostatnio przedmiotem rozmów na terenie Ministerstwa Skarbu, które opracowuje projekt wprowadzenia tych ulg w życie, realizując odpowiednią uchwałę narady gospodarczej.

Szybka informacja

Wzmożone tempo rozwoju wielkiej Warszawy coraz bardziej komplikuje jej stronę informacyjną. Przybysz z prowincji, gdy stanie na bruku warszawskim, nie wiedząc dokąd udać się dla załatwienia swej sprawy, informuje się na ulicy, w sklepach, aptekach, gdzie otrzymuje dane z reguły niedokładne, dyletanckie, albo wręcz żadne. Trudno zresztą wymagać informacji dobrej, gdy zapytany poprostu nie wie.

To też przychodzi tu z pomocą kupcowi z prowincji nowe wydawnictwo, jakie niedawno ukazało się na półkach księgarskich, a mianowicie Warszawski Skorowidz Branżowy. Jest to dużej objętości książka, bo przeszło 700 stron druku, zawierająca bez mała 50 tys. adresów, podzielonych alfabetycznie na 1703 branże i wolne zawody. Z kolei poszczególne branże posegregowane są na działy przedsiębiorstw detalicznych, hurtowych, składy fabryczne i przedstawicielstwa. Tak przejrzyście zredagowany skorowidz odda niewątpliwie wielkie usługi każdemu, kto chce bez straty czasu wyszukać adres lekarza, adwokata, lub znaleźć nowe źródło zakupu, czy zbytu. Niska cena (zł 7,50) pozwala nawet drobnym kupcom nabyć to pożyteczne wydawnictwo, które ukazało się nakładem „Ajencji Wschodniej" w Warszawie, ul. Nowy Świat 16 i tam jest do nabycia, jak również we wszystkich większych księgarniach w całym kraju.

Raj myśliwych — knieja w październiku

31 października upływa termin zawierania układów konwersyjnych

Jak się dowiadujemy, ustalony na dzień 31 października rb. prekluzyjny termin zawierania układów konwersyjnych na Bank Akceptacyjny — jest ostateczny i nie będzie przedłużony.

W związku z powyższym dłużnicy - rolnicy, posiadający krótkoterminowe zobowiązania, zaciągnięte przed dn. 1 lipca 1932 r. w instytucjach kredytu zorganizowanego (a więc w bankach, spółdzielniach kredytowych, komunalnych kasach oszczędności, gminnych kasach oszczędności itp.), winni wykorzystać pozostały jeszcze czas i załatwić wszelkie formalności związane z zawarciem układów konwersyjnych na Bank Akceptacyjny, gdyż po dn. 31 października rb. układów tych zawierać nie będzie można.

Jak nam donoszą ze źródeł dobrze poinformowanych, w wypadkach, gdyby instytucje wierzycielskie miały dłużnikom rolnikom odmawiać zawarcia układu konwersyjnego z powodów nieuzasadnionych — będzie przewidziany specjalny termin na zgłaszania odwołań do Komitetu Konwersyjnego o uznanie winy instytucji wierzycielskiej w niedojściu do skutku układu.

Kredyty na zakup zboża

Na skutek zainteresowania izb rolniczych sprawą kredytów ulgowych dla spółdzielni rolniczo-handlowych na zakup zboża, Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych zakomunikowało Związkowi Izb i Organizacyj Rolniczych R. P., iż — podobnie, jak w r. ub. — udzielane będą za pośrednictwem Państwowego Banku Rolnego i Centralnej Kasy Spółek Rolniczych kredyty dla spółdzielni rolniczo-handlowych i ich central, przy czym oprocentowanie tych kredytów nie może przekraczać dla kredytobiorcy 4 proc. w stosunku rocznym. Różnica między tą stawką, a rzeczywistym kosztem kredytu pokryta zostanie przez Skarb Państwa.

Globalna suma kredytów, przeznaczonych dla handlu zbożem, prowadzonego przez spółdzielnie rolniczo-handlowe i ich centrale — została w rb. podwyższona do 4 mil. zł., ponadto uchwałą Komitetu Ekonomicznego Ministrów zostały również przewidziane kredyty dla handlu prywatnego i młynów handlowych w wysokości 3 mil. zł. Kredyty te rozprowadzone przez B. G. K. oraz P. B. R. na warunkach takich samych, jak kredyty dla spółdzielni rolniczo-handlowych.

Obrady Międzynarodowego Związku Turystycznego

Na odbytym ostatnio w Monte Carlo dorocznym kongresie Międzynarodowego Zw. Turystycznego (Alliance Internationale de Tourisme) omawiano szereg spraw, dotyczących międzynarodowego ruchu turystycznego i motoryzacji. M. in. postanowiono wydać generalną mapę stanu dróg całej Europy, wobec tego, że szereg państw nie wydaje podobnych map we własnym zakresie. Uchwalono również wydanie przez poszczególne touring kluby planów miast z uwzględnieniem wjazdów i wyjazdów. W dalszym ciągu poruszano w toku obrad sprawę wprowadzenia reformy w międzynarodowym telegraficznym kluczu hotelowym, który jest dotychczas mało znany turystom. Ważna jest decyzja co do obowiązkowego używania żółtego światła przez automobilistów, celem zwiększenia bezpieczeństwa ruchu nocnego na szosach.

Z ramienia Ministerstwa Komunikacji udział w zjeździe brał konsul polski w Marsylii p. Sakowski, z ramienia Polskiego Touring Klubu prezes p. Ferdynand Świtalski i p. St. Reszczyński.

Na czele eksportu rybnego — żydzi

W Warszawie odbyła się konferencja przedstawicieli fabryk konserw rybnych, na której ustalono zasady, dotyczące eksportu tych konserw z Polski. Wybrano Komitet Kontrolny, który ma zająć się eksportem, w składzie nast.: Hirszfeld, Bluman i Berkowicz, wszyscy z Warszawy.

Giełdy

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ z dnia 1 października 1936 r.

Dewizy

Belgia 89.85—90.03—89.67; Berlin 212.78—211.94; Gdańsk 100,00—100,20—99,80; Kopenhaga 117,35—117,64—117,06; Londyn 26,28—26,35—26,21; Nowy Jork czeki 5,31—5,32¼—5,29¾; Nowy Jork kabel 5,31¼—5,32½—5,30; Oslo 132,05—132,38—131,72; Sztokholm 135,55—135,88—135,22; Wiedeń 99,20—98,80; Helsinki 11,62—11,56; Montreal 5,31—5,28½.

Tendencja: niejednolita.

Waluty

Belgi belg. 90,03—89,60; dolary amer. 5,31½—5,28½; dolary kanad. 5,30½—5,27½; funty ang. 26,35 do 26,19; guldeny gd. 100,20—99,80; korony duńskie 117,64—116,80; korony norweskie 132,38—131,40; korony szwedzkie 135,88—134,90; marki fińskie 11,62—11,30; marki niem. 138,00—133,00; szylingi austr. 99,00—98,00; marki niem. srebrne 149,00—144,00.

Akcje

Bank Polski 105,50—104,50—106,00; Siła i światło 27,50; Cukier 28,50—29,50; Węgiel 16,00; Lilpop 14,50—15,25—15,00; Modrzejów 6,25—6,5; Norblin 61,00; Ostrowiec 31,00—31,50—31,25; Starachowice 37,00—37,50—37,25; Haberbusch 42,00.

Tendencja: mocna.

Papiery wartościowe

3 proc. poż. inwestycyjna I em. 62,50; II em. 64,00; 6 proc. poż. dolarowa 71,00—73,00; 4 proc. poż. premj. dolar. 47,00—47,25; 7 proc. poż. stabilizacyjna 50,00—51,00 (drobne). 4 i pół proc. pozn. serja „I" 39,00; 4 i pół proc. ziemsk. serja 5 45,50—46,00; 5 proc. Warszawy stare 53,75—54,00; 5 proc. Warszawy nowe 53,50—54,00; 5 proc. Częstochowy nowe 45,50; 5 proc. Radomia nowe 38,50.

Tendencja: dla pożyczek i dla listów mocna.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA z dnia 1 października 1936 r.

Ceny orjentacyjne: żyto bez zmiany; reszta bez zmiany. Ogólne usposobienie: spokojne. Ogólny obrót 3.955,7, w tem żyta 1174, pszenicy 440, jęczmienia 352, owsa 50.

Programy radiowe

Piątek, 2 października

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.30 Pieśń — Gimnastyka. 6.50 Muzyka (płyty). 7.20 Dziennik poranny. 7.30 Programy lokalne. 8.00 Audycja dla szkół. 11.30 Audycja dla szkół: (dla dzieci starszych) — „Mała bohaterka" — słuchowisko według opowiadania Falorsi-Sistini. 11.57 Sygnał czasu i hejnał. 12.03 Programy lokalne. 12.13 Dziennik południowy. 12.23 Programy lokalne. 13.10 Chwilka gospodarstwa domowego. 15.30 Wiadomości gospodarcze. 15.45 Rozmowa z chorymi ks. kapelana Michała Rękasa (ze Lwowa). 16.00 „Tysiąc i jedna noc" — koncert w wykonaniu Orkiestry Kameralnej. 16.45 „Po Polesiu — bez przewodnika", rep. Zenona Skierskiego. 17.00 Koncert w wykonaniu Małej Orkiestry P. R z udziałem Adama Wysockiego (śpiew) i Haliny Czerniawskiej (recytacje). 18.10 Poradnik sportowy — red. Józef Włodarkiewicz. 18.20 Programy lokalne. 19.10 Biuro Studiów rozmawia ze słuchaczami P. R. 19.20 Koncert w wykonaniu Orkiestry Koła Mandolinistów „Hejnał" 19.50 „Rewia mód" obrazek obyczajowy z życia Warszawy z powieści Eustachego Czekalskiego p. t. „Oczy wilczycy" 20.05 Inauguracyjny koncert symfoniczny z Filharmonii Warsz. Wykonawcy: Orkiestra Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Zygmunta Latoszewskiego, Józef Turczyński — fortepian. Koncert poprzedzi pogadanka Stanisława Golachowskiego. W przerwie — dziennik wieczorny oraz pogadanka aktualna. 22.45 Wiadomości sportowe. 23.00—24.00 Program lokalny dla Warszawy.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

7.30 Program na dzisiaj. 7.35 Parę informacyj. 7.40—8.00 Muzyka — płyty. 12.03—12.18 Recytacja prozy: Fragment z powieści „Chłopi" Wł. Reymonta. 12.23—13.10 Arcydzieła literatury skrzypcowej — płyty — w wykonaniu Bronisława Hubermana. 14.30 Wszystkiego po trochu — płyty. 15.30—15.45 Wiadomości gospodarcze z Warszawy. 18.20 Władysław IV w Grudziądzu — felieton wygłosi mgr. Marian Ruciński. 18.35 W rytmie poloneza — płyty: 1) Fryderyk Chopin: Polonez es-moll (Ignacy Paderewski), 2) Piotr Czajkowski: Polonez z op. „Eugieniusz Onegin". 18.50—19.10 Koncert reklamowy.

Km. I. 576/36, 505/36, 532/36, 593/36. (6749

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Wejherowie I rewiru Franciszek Twardowski, mający kancelarję w Wejherowie, pl. Wejhera 22, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 6. października 1936 r. o godz. 10 w Wejherowie ul. Sobieskiego odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do firmy Bławat Polski wł. Irma Rohr i Liza Michelis, składających się: z materiałów męskich i damskich płaszczowych i kostiumowych, różnych artykułów męskich i damskich, 200 paczek wełny itp., oszacowanych na łączną sumę 2058,— zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Wejherowo, dnia 30. września 1936 r.

Komornik:

(—) Twardowski.

PRZETARG OFERTOWY na dostawę ziemniaków jadalnych.

Zarząd Miejski miasta Bydgoszczy zakupi około 2000 ctr. ziemniaków jadalnych I. kl. z ziemi piaszczystej, ręcznie przebranych, wielkości od 1½ cala począwszy, z dostawą loco piwnica. Zapłata nastąpi po odbiorze ziemniaków.

Oferty w zalakowanych kopertach należy przesłać do Wydziału Opieki Społecznej, ul. Bernardyńska 10, do dnia 9 października br. godz. 10-ej, o którym to czasie nastąpi otwarcie ofert.

Zarząd Miejski zastrzega sobie dowolny wybór oferenta wzgl. nieprzyjęcie żadnej oferty.

Bydgoszcz, dnia 1 października 1936 r.

Prezydent miasta:

(—) L. Barciszewski. (6734

Sygnatura: Km. V. 1098/35 i nast.

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy V rewiru Stefan Jaroszyński, mający kancelarję w Bydgoszczy ul. Śląska Nr. 3, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 5 października 1936 r. o godz. 10,30 w Minikowie pow. Bydgoszcz odbędzie się 2-ga licytacja ruchomości, należących do Albina Stylo, składających się z 100 ctr. owsa, oszacowanych na łączną sumę 700 zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 1 października 1936 r.

Komornik:

(—) Stefan Jaroszyński.

Zlecenie Nr. 229/8/K. (6733

Numer akt: Km. 1367/36.

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni, rewiru III, Stefan Pyttel, mający kancelarję w Gdyni ul. Piotra Wysockiego Nr. 13, na zasadzie art. 668 § 2 K. P. C., podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 4 listopada 1936 r. o godz. 11 przed poł. przystąpi do opisu i oszacowania nieruchomości Spółdzielni Mieszk. Budowl. „Pożytek" z ogr. odp., położonej w Gdyni przy ul. Starowiejskiej 52, do której została skierowana egzekucja w poszukiwaniu wierzytelności w kwocie 3000 zł, przypadająca Pomorskiej Hurtowni Budowl. w Gdyni Sp. z ogr. odp., i wzywa wszystkie osoby nieuczestniczące w postępowaniu, aby przed ukończeniem opisu, zgłosiły swoje prawa do wymienionej nieruchomości, lub jej przynależności, jeżeli prawa tych osób stanowią przeszkodę do egzekucji. (6735

Gdynia, dnia 30 września 1936 r.

Komornik:

(—) St. Pyttel.

DROBNE OGŁOSZENIA

TORUŃ

SPRZEDAŻ

Rowery
po cenach zniżonych na dogodnych warunkach częściowo za pożyczkę państwową, poleca „Elektra". Toruń, ul. Chełmińska 4 telefon 1526. 5964 CK

Zamiana mebli!
Nowość! Nowych mebli, pokojów lub pojedyńczych, dostarczam a odbieram używane jako wpłatę.
Toruń — Prosta 5.
Spamiętaj! 3863 C

Polowczyk
wyżeł niemiecki na sprzedaż. — Adres wskaże „Dzień Pomorza" Toruń. (6758Ck

Dom
z ładnym owocowym ogrodem, 3 mieszkania wolne 3 pokojowe z łazienką i kuchnią. Cena 13.000 zł, wpłata 10.000 zł. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom.". (6085

Dom
nowowybudowany na Bydgoskiem Przedm., ogród i wszelkie wygody, 4 mieszkania 3 i 4 pokojowe. Wolny od podatku. Dochód roczny na czysto 3.420 zł. Cena 32.000 zł. Wpłata według umowy. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6082

Dom
handlowy, najlepszy punkt, wolny skład i 5 pok. mieszkanie z wszelkimi wygodami. Cena 33.000 zł bez długu. Wpłata od umowy. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6083

Dom
ze składem, 4 piętra, masyw. dobra budowa, 5.600 zł roczny dochód. Cena 43.000 zł, wpłata 36.000 zł, reszta hipoteka. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6081

Farby
pokosty, lakiery, pendzle oraz tapety w wielkim wyborze poleca tanio Drogerja
Gałdyński,
Toruń, Szeroka 9. 5408C

Gabinet
lampę do jadalni, umywalnię, dywan sprzedam. Toruń, Bydgoska 112 m. 4. (6723Ck

Fortepian
maszyna szewska, maszyna do pisania na sprzedaż. — F. Makolla, Działdowo, Górna 3. (6721

Dom
z roczn. dochodem 9.600 zł, 3 piętra, 2 składy, dobry punkt, dobra budowa. Cena 60.000 zł bez długu, wpłata od umowy. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6084

Na miesiąc różańcowy
poleca
różańce
jak również wszystkie inne przybory religijne
Busiakiewicz
TORUŃ
ul. Chełmińska 24, tel. nr. 1438. (6679

Sprzedam
gospodarstwo 242 morgowe, pszenn. żyt., w tem 60 mórg łąk z torfem, położone blisko szosy, wartości 75 tys. zł. lub zamienię na dom wartości do 30 tys. zł. resztę gotówki podług umowy. Oferty do „Dnia Pomorza" pod nr. 6559.

Radio
aparaty Telefunken najnowsze modele poleca po cenach fabrycznych częściowo za Pożyczkę Państwową „Elektra", Toruń Chełmińska 4. (6614

KUPNO

Kupię
30 do 40 ctr. kartofli fabrycznych. Oferty do Administracji „Dnia Pomorza" pod nr. 6412. Ck

MIESZKANIA WOLNE

Mieszkanie
3 pokojowe komfortowe do wynajęcia. Wiadomość Toruń, Mickiewicza nr. 34 I ptr. (6639

Dwa
próżne pokoje, łazienka, solidnej osobie wynajmę. Wejście oddzielne. Toruń Sienkiewicza 22 m. 5 (6725Ck

4-ry pokoje
I piętro, komfort, od 1 listopada wolne. Toruń, Matejki 50. (6722Ck

Mieszkanie
3 pokojowe słoneczne z przynależnościami na Bydgoskim, do wynajęcia. Adres wskaże „Dzień Pomorza" Toruń. (6697Ck

3-pokojowe
mieszkanie z łazienką parter od 15. 10. do wynajęcia. Toruń, Wyspiańskiego 5. (6731

POKOJE WOLNE

Pokój
z łazienką z utrzymaniem lub bez wynajmę. Toruń, Jagiellońska 25, m. 16. (6696Ck

Pokój
umeblowany, frontowy z balkonem dla solidnego mężczyzny. Wiadomość: ul. Moniuszki 27 I piętro m. 5. (6616

DZIERŻAWY

Skład
z 2 oknami wystawowymi, róg Mickiewicza i Klonowicza nadający się dla wszystkich branż, do wynajęcia od 1. X. 1936 r. — Zgłosz.: Chróścicki, Toruń, Batorego 7. Telefon **10-03** 5644 Ck.

RÓŻNE

Obiady
obfite i smaczne — ceny zniżone — wydaje Toruń Strumykowa 19 parter. Także abonament mies. (6757Ck

Farbowanie
zrudziałych skunksów, oposów, cielaków, fok oraz czyszczenie wszelkich skór, tanio i akuratnie wykonuje znana pracownia kuśnierska Fr. Białkowski, Toruń, Kopernika 41. 6521C

Najwykwintniejsza
kuchnia
obecnie
w Esplanadzie
Ceny niskie.

Kapelusz
damski, męski fasonowany odświeżony zastąpi nowy. Królikiewicz, mistrz kapeluśniczy, św. Jana 2, narożnik Łaziennej. (6593

Giełda pracy

POSADY WOLNE

Majętność
w powiecie toruńskim poszukuje od zaraz **czeladnika kołodziejskiego** od 1. XI. 1936 r., **włódarza** z zaciężnikami, **kowala** lub **czel. kowalskiego** od 1. XII. 1936 r., **stangreta** (kawalerzystę). — Warunki od ugody. Zgł. kierować do filii „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (6674

Służący
do koni może się zaraz zgłosić. Adres wskaże filia „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (6676

Na Poznańskie
przyjmę jakikolwiek artykuł. Jestem dobrze ustosunkowany. Dobre referencje. Za prowizję. Proszę o łaskawe propozycje. Kaczorowski, Leszno, Król. Jadwigi 16 m. 4 (6726

POSAD POSZUKUJĄ

Elektromonter
obznajmiony z pracami radjofonicznymi, kawaler referencje pierwszorzędne. Oferty do filji Adm. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5839

Slusarz
mechanik oraz palacz egzaminowany z długoletnią praktyką. Żonaty. Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5841

Kowal
podkuwacz, posiada ponadto znajomość budowy wozów; żonaty.
Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5840

Mleczarz
specjalista w wyrobie masła z długoletnią praktyką poszukuje pracy od zaraz. Zgłoszenia przyjmuje filia „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (6675

Krawcowa
dobrze obznajmiona w konfekcji damskiej i dziecięcej poszukuje pracy. Łaskawe zgł. przyjmuje filia „Dnia Pomorza" Toruń, Szeroka 42. (6677

Czeladnik
piekarski wykwalifikowany w cukiernictwie szuka pracy od zaraz. Zgłoszenia przyjmuje filia „Dnia Pomorza" Toruń, Szeroka 42. (6678

Fraszka o ptaszkach.

Chełpiły się ptaki,
Że ten taki, a ten taki —:
„Ja mam szyję smukłą!" — Ja piękne pióra!" —
„Z wszystkich pieśni najmilsza moja koloratura!" —
„Lecz moja piosenka skoczna i wesoła!" —
„Ja pięknie latam i w powietrzu zataczam koła!"...

A Tukan, ptak o dużym żółtym dziobie,
Nic nie mówi, lecz tak myśli sobie:
„Chwalcie wasze piękne głosy,
Kanarki, słowiki i kosy.
Chwalcie swoje pióra, głupie pawie,
I ty chwal szyję, łabędziu na stawie...
Komu się przyda głos wasz i barwne pierze —
Ja jestem pożytecznym, bo mną się pierze!
Nikt z was tego nie zrobi, co ja potrafię;
To też gdy praczka ujrzy na mydle mą fotografię,
Woła radośnie: Witaj, dobry Tukanie!
Bez ciebie mi się żadne nie udaje pranie...
Tak myślał sobie Tukan rozumny,
Z pogardą patrząc na ptaków chór, zarozumiały i dumny. (6408

Km. I. 212/36 oraz 1477/35, 14/36, 94/36, 500/36, 596/36.

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Wejherowie rewiru I, Franciszek Twardowski, mający kancelarję w Wejherowie, pl. Wejhera 22, na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 14. listopada 1936 r. o godz. 10 w Sądzie Grodzkim w Wejherowie odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużnika Antoniego Goerigka, nieruchomości: **Wejherowo karta 305,** położonej w Wejherowie przy ul. Sienkiewicza 10, ogólnego obszaru 0.22.54 ha. Nieruchomość składa się z domu mieszkalnego (restauracyjnego) oraz zabudowań gospodarczych. Nieruchomość ma urządzoną księgę gruntową w Sądzie Grodzkim w Wejherowie.

Nieruchomość oszacowana została **na sumę zł. 54.800,—,** cena zaś wywołania wynosi **41.000,— zł.**

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości **5.480,— zł.**

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-mej do 18-tej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim w Wejherowie. (6747

Wejherowo, dnia 30. września 1936 r.
Komornik:
(—) Twardowski.

GDYNIA

Wytwórnia MEBLI
STEFAN GABAŁA
Gdynia, ul. Świętojańska 73. Sypialki, jadalki, gabinety męskie, kuchnie oraz wszelkie meble wyściełane własnego wyrobu. Ceny przystępne. Wykonanie solidne. Proszę zwrócić uwagę na nr. domu. 5616M

Ostrzeżenie!
Zainteresowanym podaje się do wiadomości, że pp. Józef Kreft i Brunon Kreft, zamieszkali w Białej Rzece, nie posiadają koncesji na wykonywanie instalacyj elektrycznych i że wobec tego nie są uprawnieni do przyjmowania zleceń i wykonywania instalacyj elektrycznych.

Za nieprzestrzeganie powyższego ostrzeżenia ścigać będziemy na mocy Prawa Przemysłowego tak wykonawców jak i zleceniodawców. Instalacje wykonane przez wymienionych, do sieci miejskiej przyłączone nie będą. (6737M

Zrzeszenie Przemysłowców Elektr.
na woj. Pomorskie
z siedzibą w Gdyni.

2000 zł
kaucji za posadę administratora domu złoży emeryt, bezdzietny, od 1. XI. Oferty do „Gazety Morskiej Ilustr.", Gdynia pod „1078". (6741

HANDEL i FINANSE

Kto ma długi?
Poradzimy — Pomożemy. Uskuteczniamy ugody pomiędzy wierzycielami i dłużnikami, sanację przedsiębiorstw, finansowanie. Dom Powierniczy „Metropolis" Kraków Św. Jana 18, oddział: Gdynia, Portowa 4, telef. 11-36. (6628M

Skup protestów
Dom Powierniczy „Metropolis" Kraków, Św. Jana 18, Oddział: Gdynia, Portowa 4, telef. 11-36. (6629M

Duże możliwości
zarobkowania. Patenty. Wynalazki, oddaje licencje. Dom Powierniczy „Metropolis", Kraków, Św. Jana 18, Oddział: Gdynia, Portowa 4, telef. 11-36. (6627M

Meble biurowe
urządzenia składowe, okna drzwi, oraz wszelkie prace stolarskie wykonuje na miejscu 90 M
Gdynia, ul. Lipowa 11
telefon 21-88
BYDGOSKA FABRYKA MEBLI BIUROWYCH

Meble
wszelkiego rodzaju. Specjalność: kuchnie, sypialki, jadalki i tapczany. Zamieniam meble używane z dopłatą na nowe. „Stała Okazja" Gdynia, Świętojańska 83 a. 6455M

GRUDZIĄDZ

Instytut
Rzemieślniczy w Grudziądzu zamierza zorganizować dla pp. mistrzów i czeladników zawodów metalowych **kurs spawania i lutospawania.** Kurs taki, w miarę ilości zapisów, odbędzie się w większych miastach Pomorza za opłatą 20 zł od osoby. Zgłoszenia listownie do Instytutu, Grudziądz, ul. Groblowa 29. Kierownictwo. (6744

TCZEW

Okazja!
10 parcel środek miasta, sprzedaż wyjątkowo tania, byle zaraz. Wiadomość: Tartak, Tczew, ul. Zamkowa róg Sambora. (6685Tk

Zagubiony
wykaz osobisty, wydany przez Magistrat Tczew na nazwisko **Elżbieta Kowalska,** uprasza się oddać. Tczew, Marszałka Piłsudskiego 5. (6753

KRZYŻÓWKA.
— Przychodzi pan w sam czas. Czy może mi pan wymienić wodza rzymskiego na osiem liter?

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.00 zł
Z odnoszeniem do domu	2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.40 zł
Pod opaską	4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę 2.32 gd; przez gońca	2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 zł

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
Wacław Wytyk, Toruń, ul. Mickiewicza 41.

UWAGI:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. **Zastrzeżeń miejsca** dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. **Omyłki,** które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione **reklamacje będą uwzględniane o ile** zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności **rabat upada.** Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: **Wilhelm Grimsmann,** Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: **Czesław Kościelski,** Bydgoszcz ul. Marsz. Focha 12. — redaktor odpowiedz. na Gdynię: **Wiktor Mielnikow,** Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: **Wacław Gańcza,** Grudziądz, Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: **Leon Formański,** Tczew, Kościuszki nr. 1.
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odpow. działami w Toruniu. **Za ogłoszenia odpowiada Administracja.** Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.